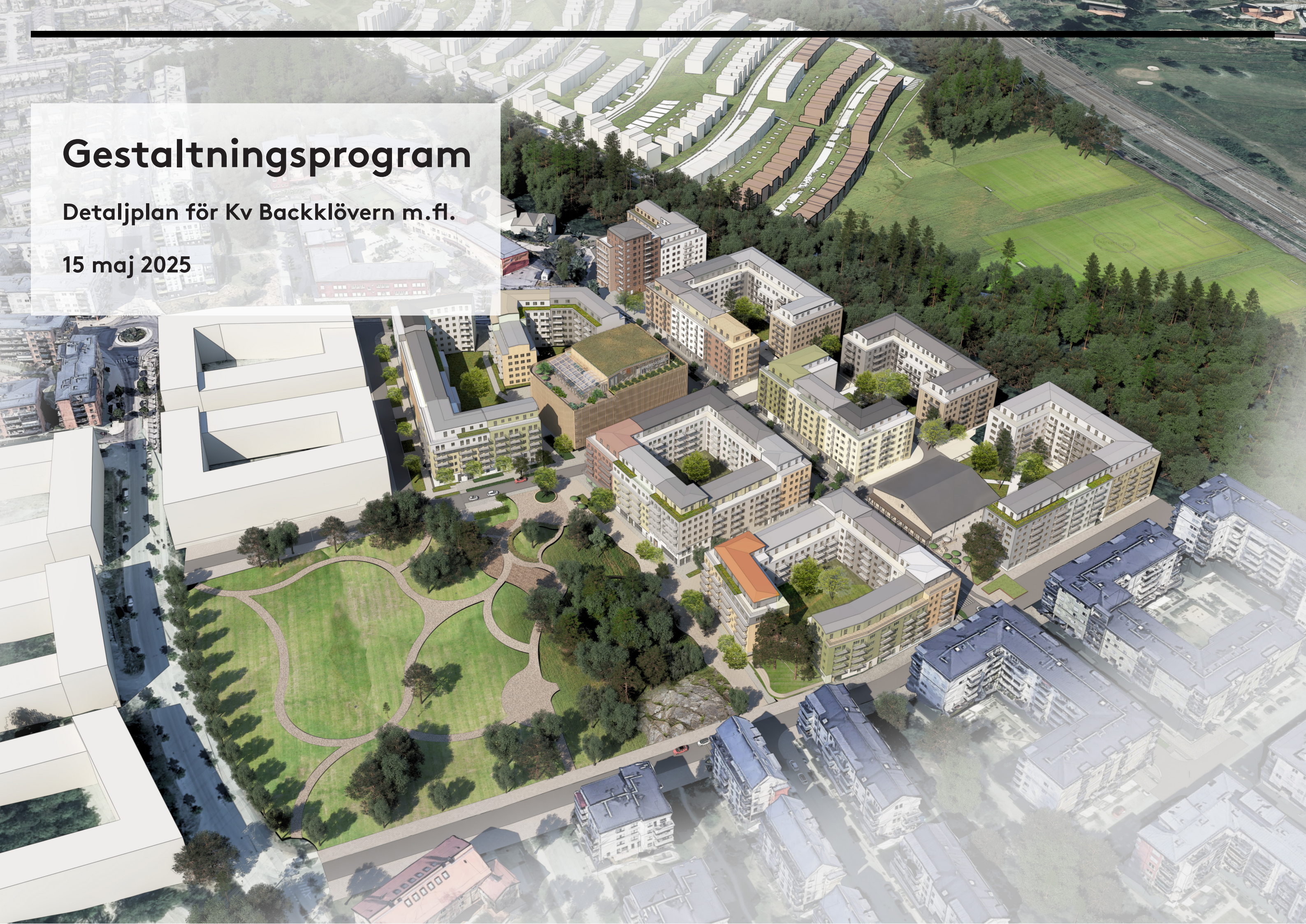


Gestaltningsprogram

Detaljplan för Kv Backklöver m.fl.

15 maj 2025



Medverkande

Solna Stad:
Anton Karlsson
Alexander Fagerlund

Järvastaden AB:
Stefan Sellgren
Enrique Oyarzun

ÅWL Arkitekter:
Johan Nylind
Sara Revström
Stina Ahlqvist
Jimmy Esberg
Emma Gellerbring
Martin Andersson
Malin Hallor
Fredrik Ericsson

Om gestaltningsprogrammet

I detta dokument tydliggörs Solna Stads och Järvastaden AB:s vision med detaljplanen. Här illustreras hur bebyggelse och offentlig plats kan genomföras utifrån detaljplanen.

Gestaltningsprogrammet är en vidareutveckling och fördjupning av illustrationsbilagan (2023-11-07) inför samrådet och följer samma upplägg som bilagan.

Programmet visar en kvalitetsnivå för gestaltningen. Avsteg från redovisade illustrationer och referenser får göras om alternativet har minst lika hög kvalitetsnivå. Avvägningen om kvalitetsnivå görs i lovprövningen.



Innehållsförteckning

1. Förutsättningar	4
Bakgrund och syfte	4
Kvalitéer på platsen idag	5
2. Koncept - Ny strukturplan	6
Planorientering	6
Vision och målbild	7
Stadsbyggnadsprinciper - plankoncept	8
Stadsbyggnadsprinciper - grönstruktur	9
Stadsbyggnadsprinciper - grönska nuläge och planförslag	10
Stadsbyggnadsprinciper - volymdiagram	13
Illustrationsplan - Kvartersstaden	14
Principsektioner - byggnader möter sin omgivning	15
3. Kvartersstaden - Gestaltning av allmän plats	18
Gatuhierarki	18
Gatusektioner:	19
- Fridensborgsvägen	
- Lokalgator	
- Gångfartsgata	
Visionbild - Nya talltorget	20
Platsbildningar:	
- Nya talltorget och Mobiliseringsförrådet	21
- Grönt parkrum intill Mulle Meck-lekparken	22
- Stadsdelsparken och entrétorget	23
Visionsbild - Ny entréplats intill Mulle Meck-lekparken	25
Platsbildning:	
- med koppling till Grankällan och Idrottsplats	26
Visionbild - Fridensborgsvägens krök med punkthus och koppling ut i naturområdet	27

4. Karaktärsområden - gestaltungsprinciper för bebyggelsens möte med gata och allmän plats	28
Tre karaktärsområden	28
Gestaltungsprinciper med utgångspunkt i Solna Stads arkitekturprogram	29
1. Mötet med Mulle Meck-lekparken:	30
- Gestaltungsprinciper bebyggelse	
2. Mötet med Fridensborgsvägen:	33
- Gestaltungsprinciper bebyggelse	
3. Mötet med naturområdet:	36
- Gestaltungsprinciper bebyggelse	
Gestaltungsprinciper gårdsmiljö	40
Gestaltungsprinciper förgårdsmark	41
Visionsbild - Mobilitetshus	42
Inzoomningar:	
-Mobilitetshus	43
Gestaltungsprinciper Mobilitetshus	
Aktivering av Mobilitetshuset	
-Gestaltning av teknikbyggnader	46
-Förskola och gård	47
5. Småhusbebyggelsen - fortsättning av Dp Grankällan m.fl	48
Illustrationsplan - småhusbebyggelsen	48
Gestaltungsprinciper - rad- och kedjehusen	49
Radhusens möte med naturreservatet	50
6. Solstudier och dagsljus	51
Solstudier	51-54

1. Förutsättningar

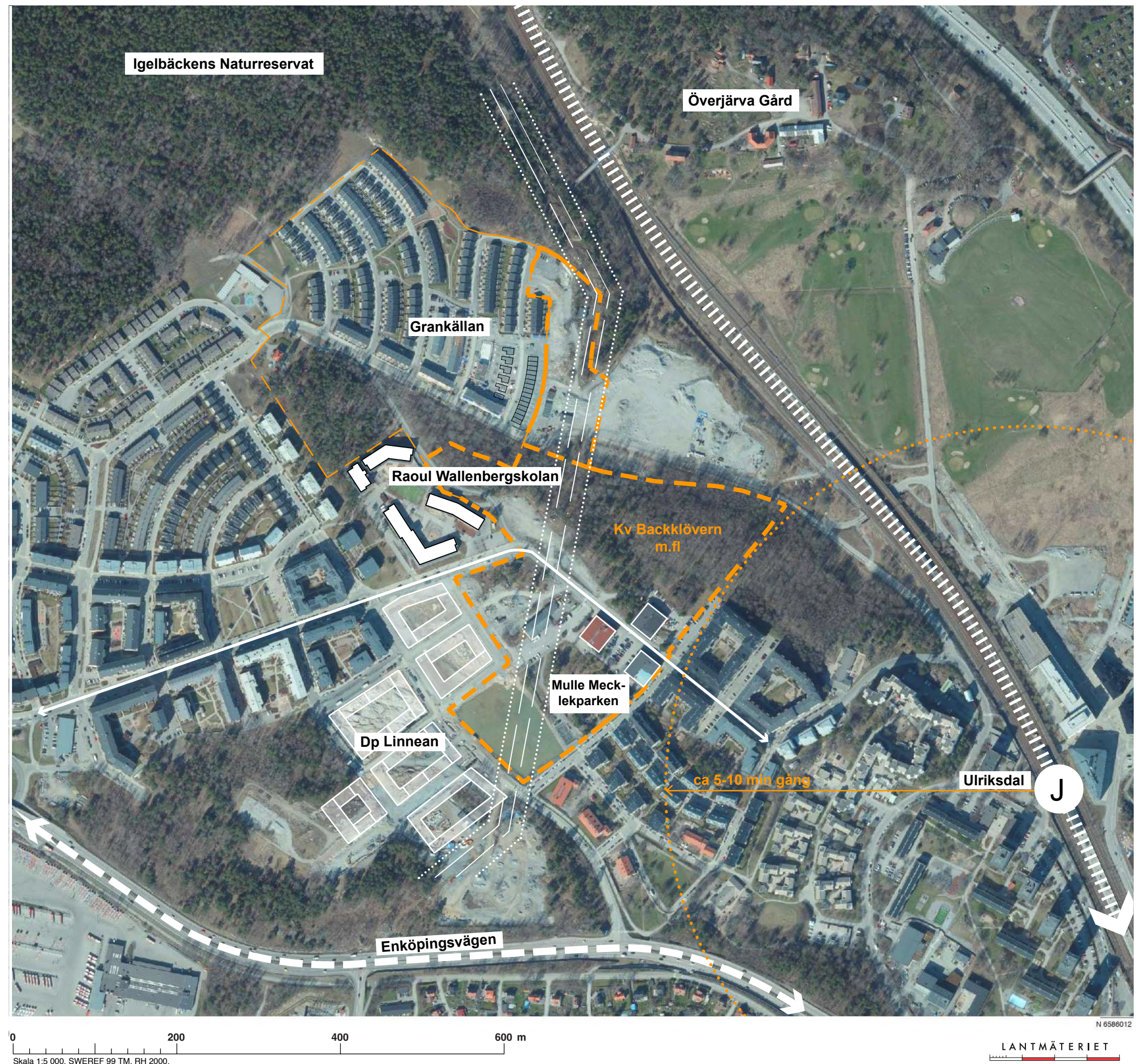
Bakgrund och syfte

Platsen idag

Planområdet ligger i Solna, Järvastaden, nära till Ulriksdal pendeltågsstation (ca 10 min gångavstånd) och Igelbäckens naturreservat i norr, samt ca 2,5 km norr om Solna centrum. Planområdet kantas av befintliga bostadskvarter i öst längs med Fridensborgsvägen, pågående utbyggnad av nya bostadskvarter inom detaljplanen Linnean i sydväst, Raoul Wallenbergskolan i väst samt ett större naturområde i norr som avgränsar kvartersstaden mot Grankällan i den norra delen av planområdet. Inom aktuell plan ligger välbesökta Mulle Meck-lekparken, förskola, industrilokaler med blandad verksamhet samt tre mobiliseringsförråd. Inom planområdet ligger även en återvinningsstation.

Varierad terräng och stora höjdskillnader förekommer speciellt i norr mot Grankällan.

Befintlig kraftledning genom planområdet planeras avvecklas omkring år 2030.



Kvalitéer på platsen idag

Mobiliseringsförråden

En förutsättning för framtagande av ny strukturplan är att ett av de tre mobiliseringsförråden ska bevaras.

Förrådsbyggnaderna byggdes under andra världskriget och minner idag om områdets militära historia. Byggnaderna placerades på båda sidor av ett stickspår från stambanan, med en sträckning som idag utgör Fridensborgsvägen. Förråden kännetecknas av en enkel och ändamålsenlig arkitektur, sadeltak och slutna fasader samt en lastkaj längs med gaveln som vänder sig mot Fridensborgsvägen.

Mulle Meck-lekparken

Mulle Meck-lekparken är en populär och välbesökt plats för barnfamiljer i närområdet idag. Parken skapar identitet och karaktär i området och angränsar till ett större översvämningsområde söder om parken.

Igelbäckens naturreservat och bevarandevärda tallar

Med närhet till Igelbäckens naturreservat norr om planområdet och naturområdet intill Grankällan, kännetecknas platsen av mycket grönska och växtlighet. Det finns även många skyddsvärda och utpekade tallar och andra trädslag inom planområdet. Några särskilt identifierade tallar, bland andra intill Mulle Meck-lekparken samt vid mobiliseringsförrådet norr om Fridensborgsvägen, skapar karaktär och gröna kvaliteter i stadsrummet.



Mobiliseringsförråd (F) mot Fridensborgsvägen



Ortofoto från Lantmäteriet (skala 1:2000) (<https://minkarta.lantmateriet.se/>)



Bevarandevärda tallar



Mulle Meck-lekparken



Mobiliseringsförrådet och bevarandevärd tall intill

2. Koncept – ny strukturplan

Planorientering

Norra delen – Småhusbebyggelsen, fortsättning på detaljplan för Grankällan m. fl.

Södra delen – Kvartersstaden, länken mellan östra och västra Järvastaden.



Skala 1:3000 /A3

Kvarterstaden

Kvarterstaden

Kvarterstaden är en pusselbit som omges av redan färdigställda planer från olika årtal. Målet med strukturen är att den ska integreras i och binda samman det redan byggda, men samtidigt spegla och leva upp till dagens standard och framtidens krav på hållbart stadsbyggande. Fridensborgsvägen binder ihop många av Järvastadens etapper och får här en liknade utformning som i de byggda kvarteren. Arkitekturens gestaltning inspireras av det rum den möter, parken, stadsgatan eller naturen.

Mobilitetshus

I området planeras det för ett mobilitetshus med samlad parkering och mobilitetstjänster för hållbart resande. Utökade mobilitetstjänster möjliggör för ett lägre parkeringstal för bilar med bland annat utökad bilpool som bidrar till en mer hållbar mobilitetsplan och transport inom området. Visionen är bland annat ökat samnyttjande och att främja cykelanvändning i området.

Bevarat mobiliseringsförråd

Det bevarade mobiliseringsförrådet omhändertas och får nytt liv med blandad verksamhet. Tillsammans med en stor bevarandevärd tall gestaltas en ny platsbildning, det Nya talltorget. Förrådets enkla planlösningar ger förutsättningar för återbrukade lokaler med flexibel användning. Med läget vid Fridensborgsvägen och Nya talltorget intill finns potential för platsen att bli en livfull träffpunkt för besökare och boende i stadsdelen.

Mulle Meck-lekparken

Temalekparken Mulle Meck med dess omtyckta och unika lekutrustning bevaras. I den nya strukturen hamnar parken i ett ännu grönnare sammanhang med den nya angränsande stadsdelsparken vars gångvägar kopplas samman. Den kvalité som utflyktsmål som parken utgör idag kommer därmed förstärkas med mer lek och aktiviteter intill.



Stadsbyggnadsprinciper

Plankoncept

Bebyggelsestruktur

Strukturen utgår från befintlig bebyggelse i öst som en naturlig förlängning av Fridensborgsvägen västerut. Halvslutna kvarter norr om Fridensborgsvägen skapar gröna kopplingar mellan bostadsgårdarna. Strukturen ger tydliga släpp och utblickar mot naturområdet, som får en tydlig inramning av bostadskvarteren. Bebyggelsen anpassas till många bevarade, utpekade tallar och träd som bidrar med karaktär och naturlig grönska i stadsrummet. Kvarterstrukturen utformas med indrag och trappningar mot norr för att värna om och minska inverkan på naturområdet.

Platsbildningar och aktiva botten våningar

Bevarade tallar inom planområdet skapar naturliga förutsättningar för att ordna nya platsbildningar inom strukturen. Aktiva botten våningar i strategiska lägen förstärker stråk och kopplingar genom området, i samverkan med de nya platsbildningarna. Mobiliseringsförrådet och mobilitetshuset skapar tydliga blickfång i stadsdelen, de bidrar till variation i bebyggelsen och stärker orienterbarheten.

Gröna rum och kopplingar

Kvarterstaden kopplas ihop med radhusområdet Grankällan och den nya idrottsplatsen i norr med nya gångstråk genom naturområdet. Förlängning av Honnörsgatan till ny gång- och cykelväg/gångfartsgata stärker och kopplar samman stråket längs med Mulle Meck-lekparken och den nya stadsdelsparken i ett böljande formspråk.

Siktlinjer mellan naturområdet i norr och Mulle Meck-lekparken i söder stärker närheten till naturen och den gröna karaktären i området.



1. Bebyggelsestruktur

2. Lokal i BV

3. Kopplingar och blickfång

Stadsbyggnadsprinciper

Grönstruktur

Grönstrukturen i och omkring planområdet består av tre stora sammanhängande grönområden: Igelbäckens naturreservat i norr, naturområdet som löper centralt i området och den nya stadsdelsparken i söder. I strukturförslaget är gröna kopplingar för människor, djur och växter en viktig stadsbyggnadsprincip och en central del av områdets karaktär.

Igelbäckens naturreservat

Där radhusbebyggelsen möter naturreservatet anläggs en gångväg för att tydliggöra gränsen mellan det privata och det allmänna. På de platser som sanering behöver ske i reservatsgränsen så återskapas brynzoner för att öka den biologiska mångfalden och erbjuda fåglar och mindre djur boplatser och föda.

Naturområdet

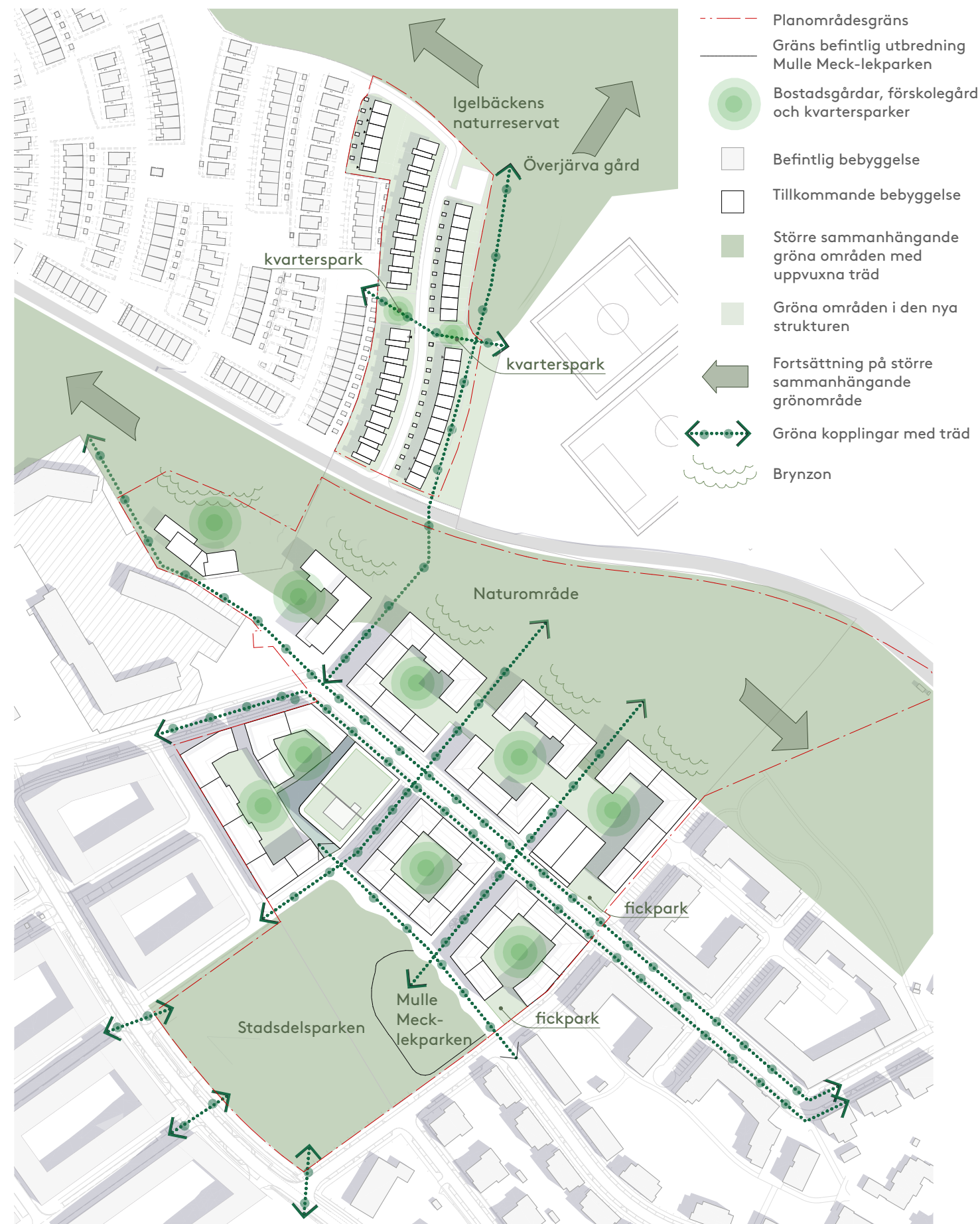
Naturreservatet kopplas ihop med naturområdet genom en grön parkkoppling mellan radhusens tomter och idrottsområdet. I naturområdet anläggs nya stigar som kompletterar de befintliga och kopplas till de nya kvarteren i söder. Längs med gränsen mellan kvarter och allmän plats anläggs även här en gångväg som förtydligar gränsen. Brynzoner anläggs längs med hela bebyggelsefronten mot naturområdet.

Stadsdelsparken och grönska i kvartersstaden

Mulle Meck-lekparken i områdets södra del kommer att ramas in på västra och södra sidan av den nya stadsdelsparken. Den gröna parken kommer att få många funktioner gällande rekreation och ekologi, exempelvis lek, spontanidrott och skyfallshantering.

I kvartersbebyggelsen anläggs trädplanterade gator med marktäckande vegetation som bildar ett nät av gröna kopplingar och ekosystemtjänster. Nätet sammanbinder naturområdet med stadsdelsparken så väl som bostadsgårdarna med varandra och resten av strukturen.

Större karaktärsträd bevaras och framhävs i den nya strukturen. Exempelvis skapas två fickparker i kvartershörn i den nya bebyggelsen där stora tallar ger identitet åt platsen.



Stadsbyggnadsprinciper

Grönska nuläge och planförslag

Nuläge

Platsen utgörs idag av ett större naturområde som löper i östvästlig riktning samt av hårdgjord mark, med inslag av gröna områden. Dessa mindre gröna ytor används marginellt och består i huvudsak av träd, buskar och gräs. Vegetationen i och runt Mulle Meck-lekparken är välanvänd och består av högresta äldre träd av bland annat ek och tall. Även delar av naturområdet är välanvänt. I det blivande småhusområdet i norr finns en remsa yngre skog delvis på utfylld mark som gränsar till naturreservatet, i övrigt är marken där grusad. De flesta gator inom planområdet saknar idag träd.

Befintliga träd som har sparats i planprocessen

Under planprocessen har många utredningar tagits fram som påverkat utformningen av området, både för att kunna ta vara på det som redan finns på platsen och för att tillföra lösningar för de nya behov som uppstår när marken bebyggs. Naturområdet har undersökts av ekologer för att se hur bebyggelsen kan anpassas till de växter och djur som lever här idag. Viktiga stråk och enskilda träd har sparats och på så vis värnas de ekologiska systemen. Uppvuxna träd är en tillgång, så väl ekologiskt som estetiskt. Ett större träd bidrar med ekosystemtjänster som mat och skydd för fåglar och insekter, det bryter upp vinden och suger upp vatten, ökar luftfuktigheten och sänker temperaturen i sin omgivning. Träd bidrar även med direkt skugga och dess grönska med ett välbefinnande. Träden i området har inventerats av arborister, de träd som bedömts vara av särskilt värde har mätts in. Genom att veta exakt plats och höjd på marken där träden står har exploateringen kunnat anpassas därefter. Platser har sparats runt befintliga träd och markhöjder har anpassats för att de ska klara sig även i framtiden. Kvartersstrukturen har främst anpassats efter större tallar och ekar. I det fall större träd inte går att spara kan dess stam ligga kvar på en närbelägen plats och på så vis fortsätta bidra till den biologiska mångfalden. Andra exempel på ekologisk kompensation som kan utföras i området är uppförande av holkar för olika fåglar och fladdermöss och sandbädd för bin. Valet av inhemska arter på de nya träd som planteras gynnar det lokala ekosystemet. Genom information om val av växter som kan gynna biologisk mångfald breddas kunskapen.



Nuläge

Stadsbyggnadsprinciper

Grönska nuläge och planförslag

Planförslag

Den nya strukturen med bostäder är utformad för att skapa så många ekologiska kopplingar och grön miljö som möjligt. Trädgroparna i gaturummet kommer planteras med både träd och markskikt. Platser i strukturen har öppnats upp för att bevara och framhäva särskilt värdefulla träd. Bostadsgårdarna utförs gröna med en varierad vegetation av träd, buskar, odlingar samt gräsytor och kommer därigenom att öka den biologiska mångfalden och stärka grönstrukturen i området.

Träd som försvinner och tillkommer

Den nordöstra delen av kvartersbebyggelsen, längs med naturområdet, kommer att ta viss mark i anspråk som idag är trädbevuxen. Även på andra platser är det trädungar och enskilda träd som inte har kunnat sparas. En anledning till att träd behöver tas bort är att de kommer för nära ny bebyggelse och gata. En annan anledning är att marken blivit förorenad av tidigare användning och behöver saneras, då försvinner även träden. Saneringen behöver göras för att använda platsen, oavsett om marken bebyggs eller inte.

Merparten av de träd behöver som tas ner är vårtbjörk och asp, de består tillsammans av över hälften av de träd som försvinner, även många tallar försvinner.

I gränsen mellan bebyggelse och natur kommer en brynzon anläggas. Genom att varsamt återplantera en brynmiljö med blommande och fruktbärande inhemska buskar och träd som till exempel sälg, rönn och slån skyddas den inre miljön i naturområdet samtidigt som brynet tillför viktig föda för insekter och fåglar. Dessutom bidrar brynet till rekreativa värden och upplevelsen av årstidsväxlingar.

I nordvästra delen av planområdet planteras flera nya tallar längs med cykelbanan mot skolan.



Stadsbyggnadsprinciper

Grönska nuläge och planförslag

I den norra delen nära Mulle Meck-lekparken kommer exploateringen att behöva ta delar av förskolegården och de träd som står där i anspråk. Den koppling med väg som behövs norr om parken har anpassats i bredd och höjd för att kunna spara så många träd som möjligt, bland annat har den östra delen ändrats från gångfartsgata till en smalare gång-och cykelpassage. Lekparken Mulle Meck bevaras i stort sett i sin helhet. Stadsdelsparken kommer att på ett betydande vis öka på antalet träd genom anläggning av flertalet trädgångar, trädtrader och landskapsplaneringar. Stadsdelsparken kommer också ta hand om dagvatten och fungera som en yta som kan bli översvämmad vid större regnmängder och skyfall. Genom att tillföra platser i parken med högre fuktighet gynnas den biologiska mångfalden. Inom parken planeras även en äng, vilket också gynnar insekter och på så vis ekosystemet i stort.

Totalt beräknas ca 400 träd tas ner, varav ca 160 träd är enbart på grund av exploatering och därutöver ca 240 träd på grund av de står på förorenad mark eller i kraftledningsgata. Det beräknas tillkomma ca 300 nya träd på gator, gårdar, platser och i park.

Sammanfattning

I dagens situation är grönskan tydligt uppdelad med naturområdet som har en hög densitet av träd medan stora delar av området nästan helt saknar gröna ytor och träd. I planförslaget kommer naturområdet att naggas i kanten av bebyggelsen, men området i övrigt kommer att ha fler träd och en större andel grönt över en större yta än tidigare. Under processen har exploateringen anpassats till träd som sparas. En större stadsdelspark och trädkantade gator planeras.



Bevarad tall i strukturen.



Nya träd planteras i gatumiljö och i ny park.



Träd som tas ned kan bidra med biologisk mångfald med den döda stammen. Stammen kan även användas i lek.



Holkar som gynnar biologisk mångfald.



Nytt bryn byggs upp med inhemska arter som tex slån.



Död ved kan integreras i gestaltningen och bidra med biologisk mångfald i till exempel en parkbänk.



En ny park anläggs samt nya innergårdar med möjlighet till en mångfald av växter som gynnar ekosystemet.

Stadsbyggnadsprinciper

Volymdiagram

Program och innehåll

I området planeras det huvudsakligen för nya bostäder (ca 1000 lägenheter) och lokaler men även en förskola om upp till åtta avdelningar samt ett mobilitetshus med blandade mobilitetstjänster.

Befintligt mobiliseringsförråd skapar förutsättningar för bland annat varierad verksamhet med koppling till återbruk, kommunal kulturverksamhet eller permanent verksamhet som café eller restaurang, som öppnar upp sig mot det nya talltorget.

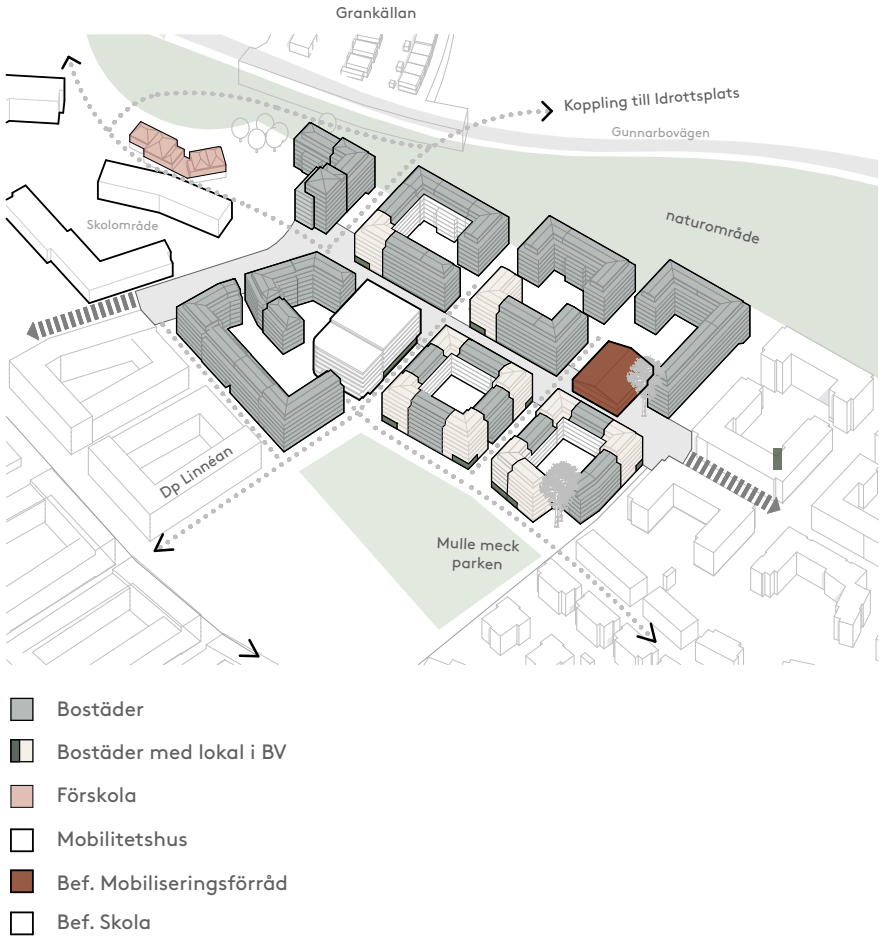
Karaktärsområden

Området präglas av tre tydliga stadsrum: Bebyggelsens möte med Mulle Meck-lekparken i söder, Bebyggelsens möte med huvudstråket Fridensborgsvägen samt bebyggelsens möte med naturområdet i norr. Gestaltungsprinciper för bebyggelsen kopplas till de olika stadsrummen (se vidare beskrivning av de olika karaktärsområdena under avsnitt: "4. Karaktärsområden – bebyggelsens möte med gata och allmän plats".)

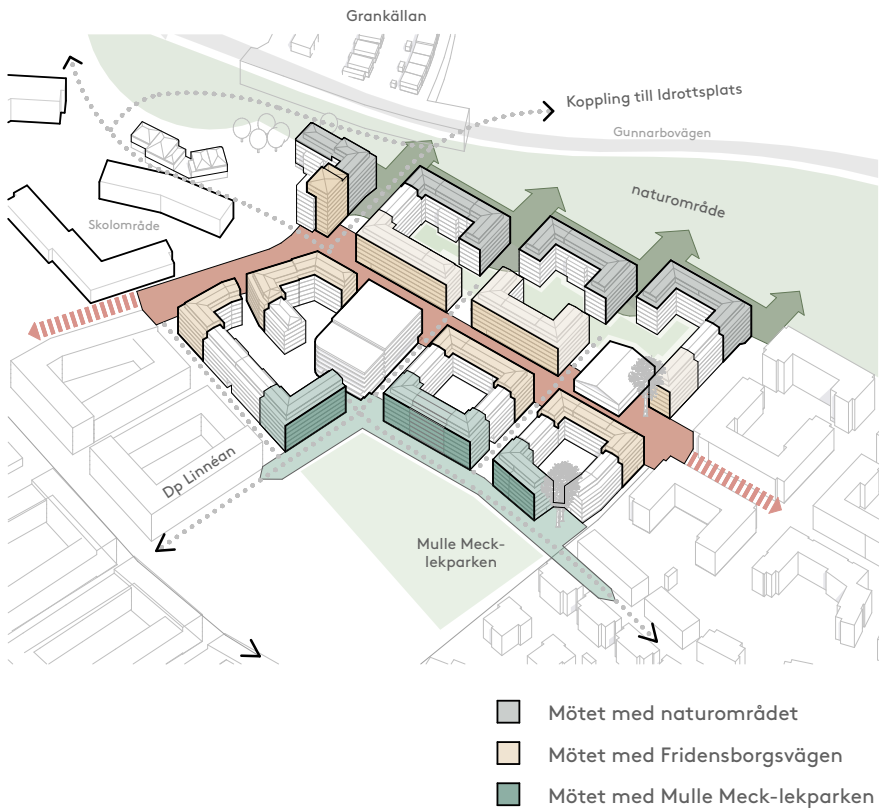
Byggnadshöjder och skala

För området gäller en generell 5-6 + 1 indragen -vånings-skala med undantag för kvarter 11 i norr som trappar ner från 9 till 6 – 5 våningar, för att markera kopplingen till Grankällan och idrottsplatsen samtidigt som kvarteret trappar ner i skala mot den lägre förskolan som planeras i norr. Mobiliseringsförrådet och mobilitetshuset hjälper till att bryta upp den annars sammanhållna kvartersskalan och skapa variation i stadsrummet.

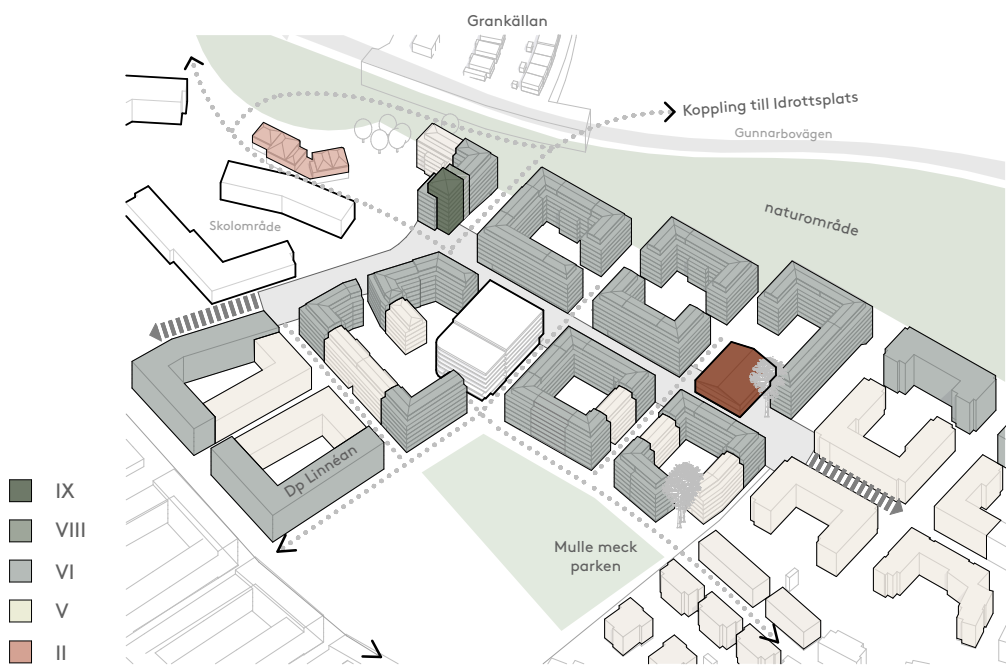
Program



Karaktärsområden



Byggnadshöjder



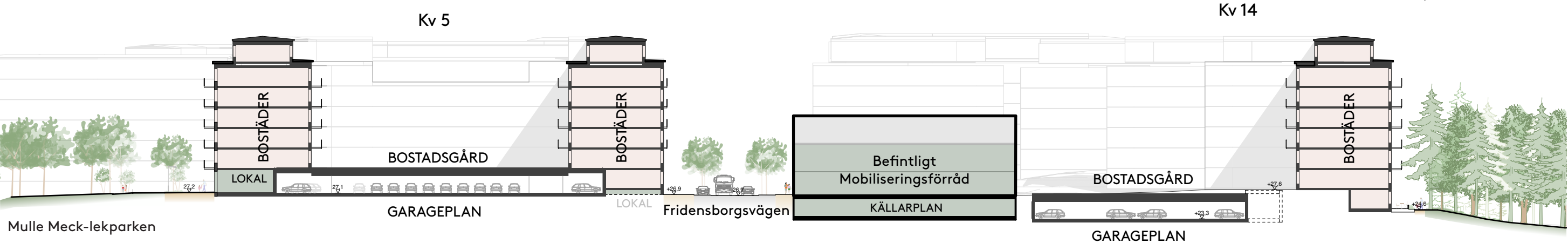
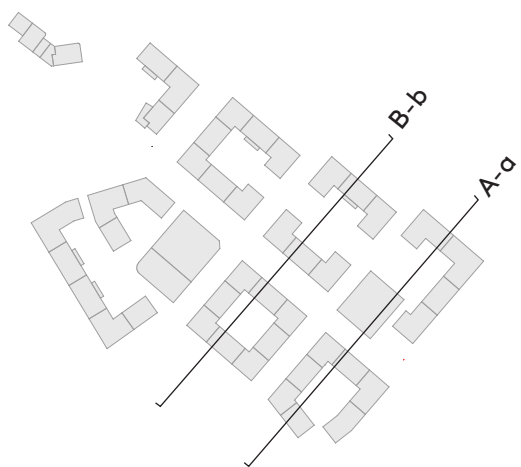
Illustrationsplan

Kvartersstaden



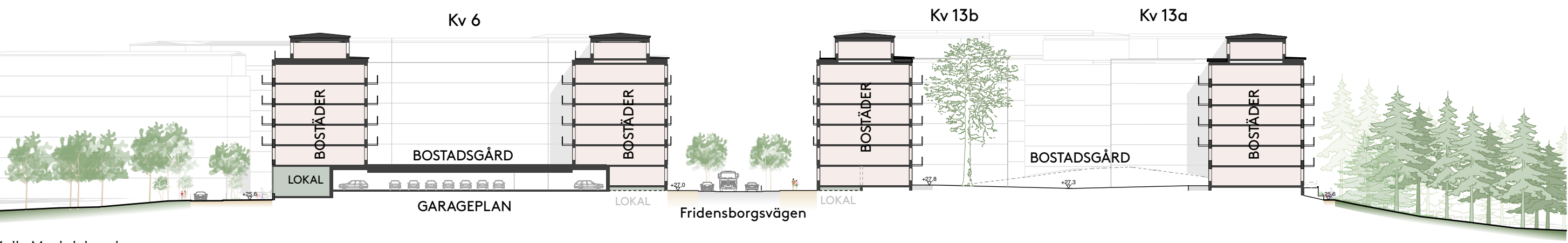
Principsektioner

Byggnader möter sin omgivning



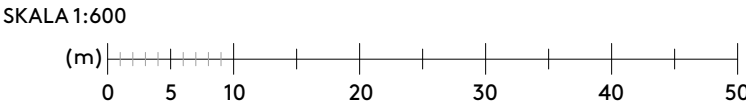
Naturområdet

Principsektion A-a



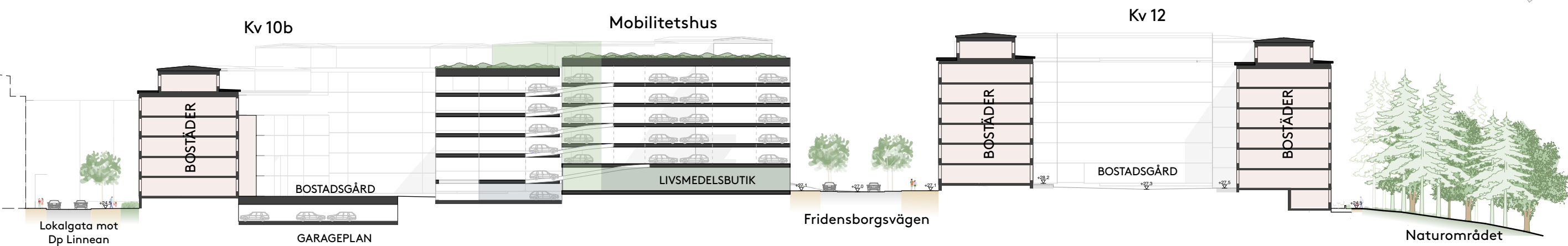
Naturområdet

Principsektion B-b

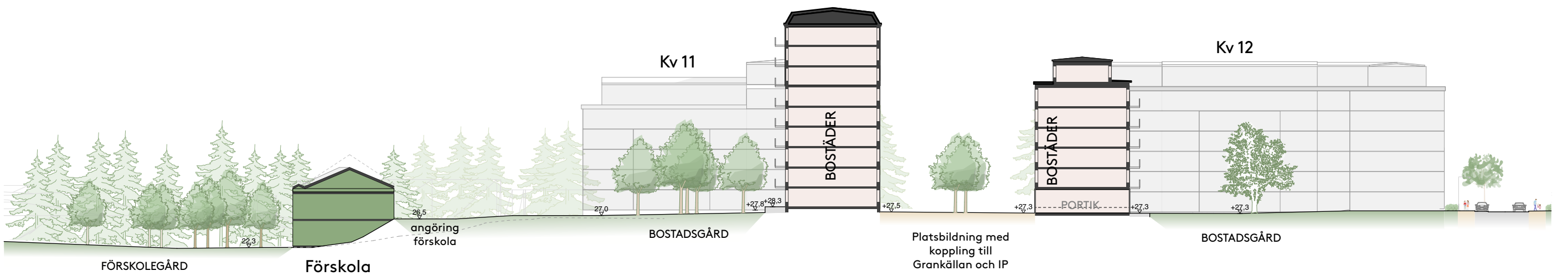


Principsektioner

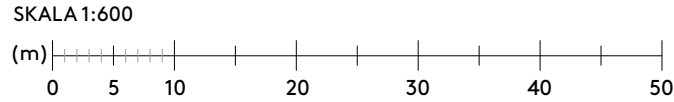
Byggnader möter sin omgivning



Principsektion C-c

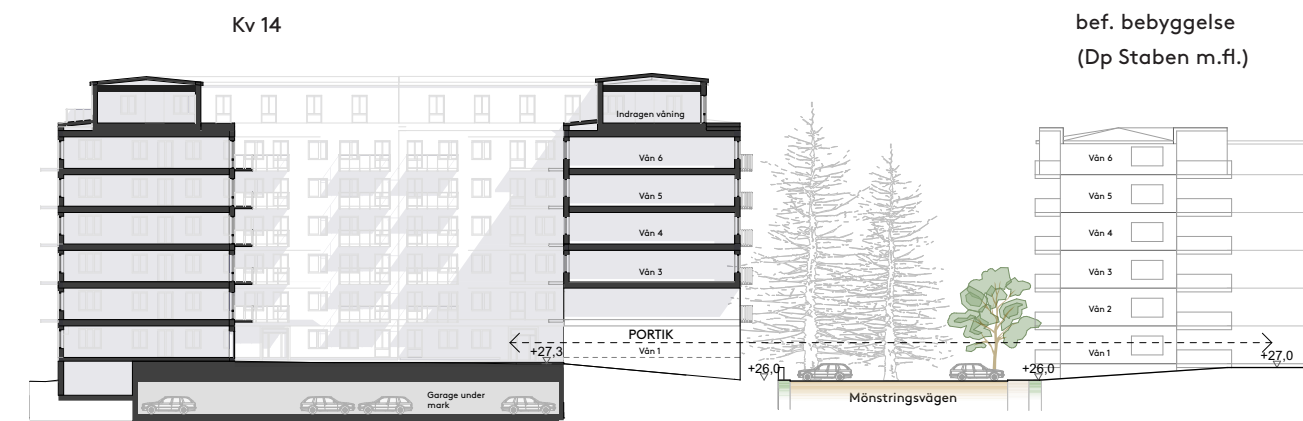


Principsektion D-d

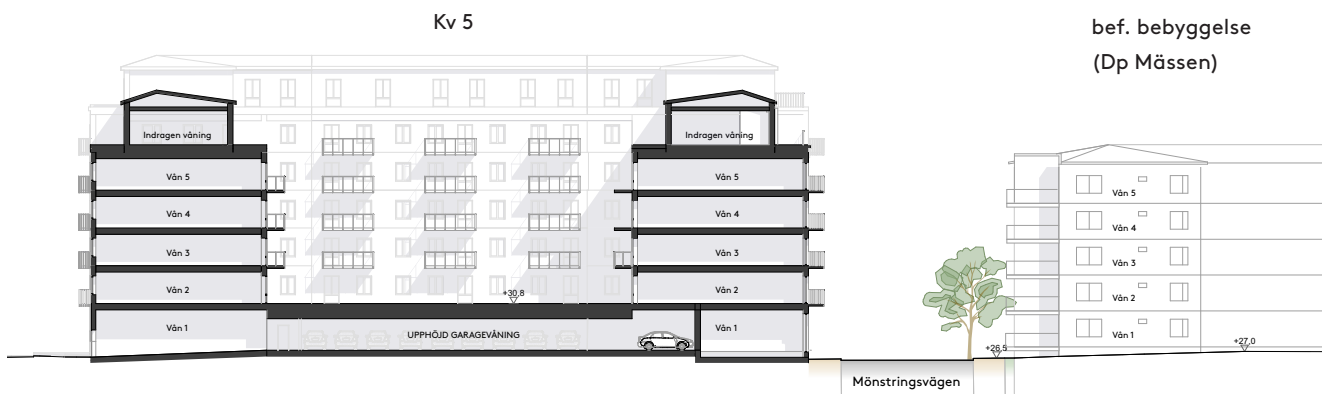


Principsektioner

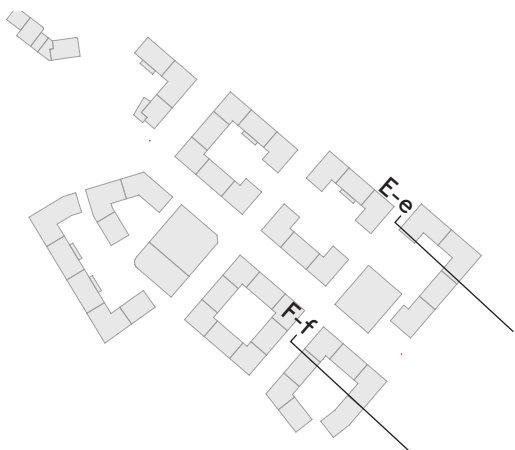
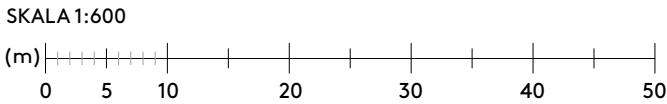
Byggnader möter sin omgivning



Principsektion E-e



Principsektion F-f



3. Kvartersstaden

Gestaltning av allmän plats

Gatuhierarki

Gatorna i Backklövern följer en tydlig hierarki. Fridensborgsvägen är områdets huvudgata med busstrafik och gång-och cykelbanor på båda sidor om gatan. Det finns två lokalgator som går mellan kvarter 10 och 5 samt mellan kvarter 5 och 6.

Honnörsgatan förlängs förbi Mulle Meck-lekparken som en gång-och cykelbana/gångfartsgata, där trafiken anpassas till fotgängares villkor.

Utöver de tre huvudtyperna kommer det finnas angöringsgator på kvartersmark. Även en kort bit av lokalgatan mellan kvarter 10 och stadsdelsparken kommer att utformas som gångfartsgata för att koppla på gångfartsgatan som finns i detaljplanen för Linnéan.



- Huvudstråk, Fridensborgsvägen
- Lokalgata
- Gångfartsgata
- Gång- och cykelväg
- Angöringsgata (kvartersmark)
- Angöringsgata (kommunal mark)
- Järva skjutbaneväg
- Koppling, gångstråk
- Befintligt GC-stråk

Gatusektioner

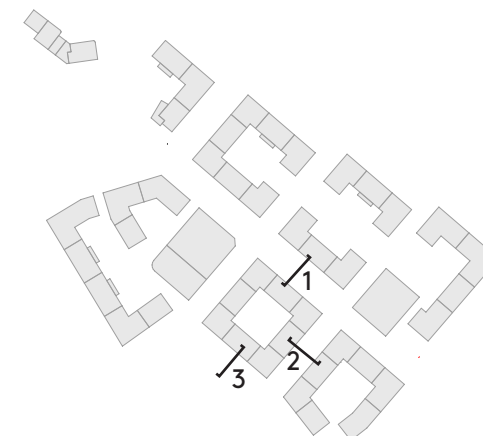
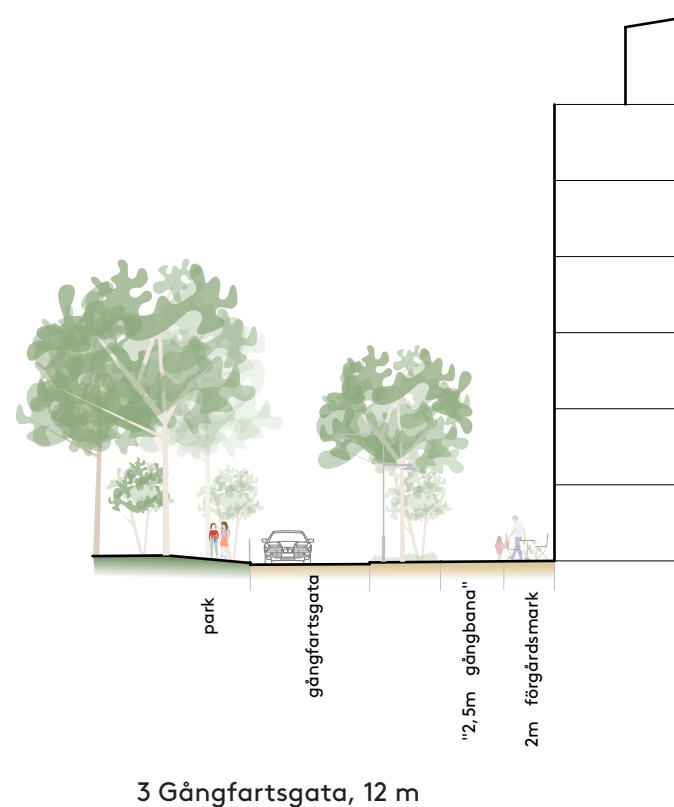
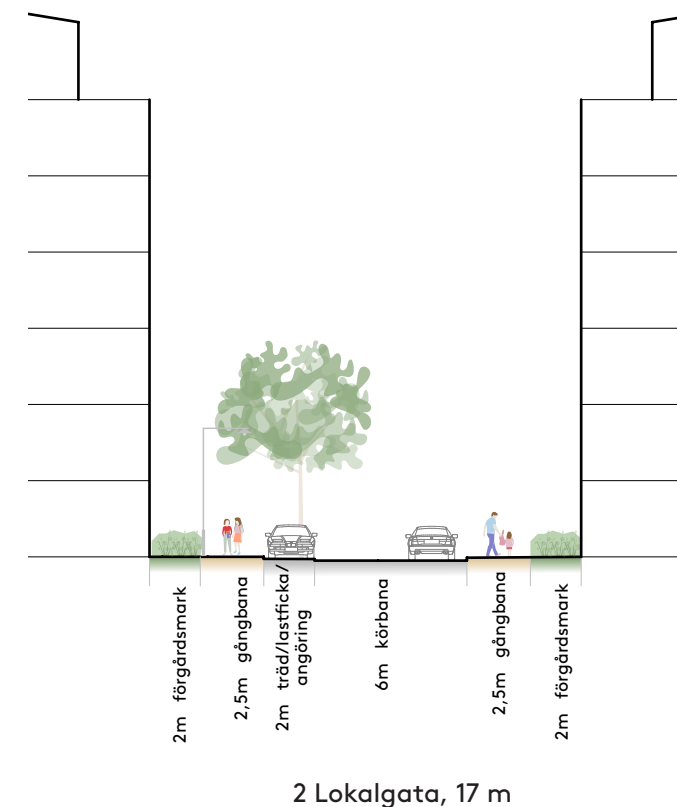
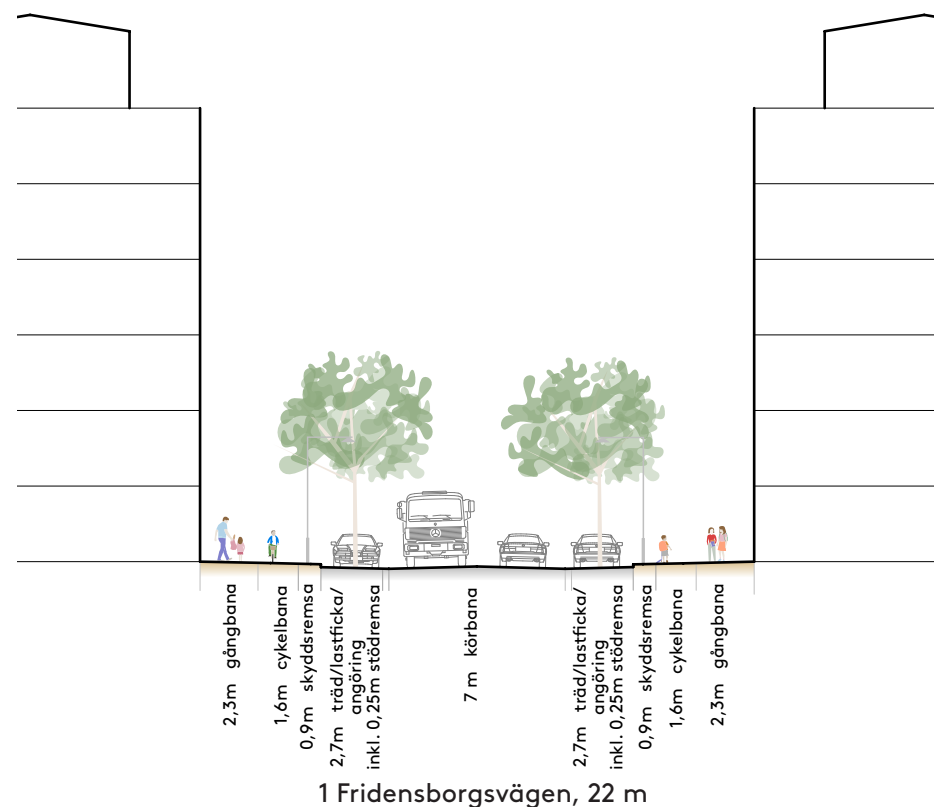
Gatorna i Backklövern är gestaltade på tre olika sätt. Fridensborgsvägen som är områdets huvudgata kommer vara 22 meter bred och ha gång- och cykelbana på båda sidor. Utrymme för angöring för person- och sopbil, cykelparkering, snöupplag, träd och planteringar kommer finnas på båda sidor om körbanan. Körbanan kommer vara sju meter bred. De två lokalgatorna kommer vara 17 meter breda. Angöringsfickor kommer endast finnas på en av gatusidorna. Gatan möter husen genom en två meter bred remsa förgårdsmark tillhörande kvarteren. Gångbanorna är två och en halv meter breda och körbanan sex meter.

Förlängningen av Honnörsgatan som går mellan stadsdelsparken och kvarteren har i den östra delen en smalare sektion endast för gång- och cykeltrafik för att spara befintliga träd. I den västra delen utformas gatan som en gångfartsgata med företräde för fotgängare och cyklister. Gestaltningen för de två olika sektionerna hålls ihop genom den slingrande kant som löper längs med parkens norra sida och som kan utformas som kant, mur eller sittbänk längs sträckan. Den körbara ytan i västra delen varierar i bredd för att hålla nere hastigheten. Kvarteren har en två meter bred förgårdsmark som ger utrymme för cykelparkering, planteringar, entréer och sittplatser.

Utöver de tre gatutyperna kommer kvarter 10, 11, 12, 13 och 14 ha angöringsgator in på gårdarna. Generellt kommer dessa ha en hårdgjord yta som är fem och en halv meter bred. Dessa är tänkta att utformas som gångfartsgator för att tydligt markera att det är fotgängaren som har företräde.

Gångbanor och skyddsremsor består av betongplattor av ljusgrå kulör. Körbanor för bil och cykel samt parkeringsplatser utförs i asfalt. Kantparkering och angöringsplatser avgränsning mot körbana markeras med en rad av storgatsten i marknivå. Även cykel- och gångbana skiljs av en rad av storgatsten i nivå. Nivåskiljande kantsten av svensk granit. På förlängningen av Honnörsgatan samt på angöringsgatorna byts asfalten ut mot betongmarksten för att visa på att det råder företräde för gång- och cykeltrafik på ytan. Materialet kan med fördel vara återbrukat.

Träd ska bestå av för platsen lämpliga arter som tål regelbunden beskärning och som är anpassade för klimat gällande växtzon. Friska arter utan sjukdomsbild ska väljas och med fördel blandas flera arter inom ett och samma gaturum för ökad artspridning och resiliens. Fridensborgsvägen och lokalgatorna ska dock ha olika uttryck i växtmaterialet för ökad orienterbarhet. Arter med stor fruktsättning eller kraftig savbildning ska undvikas vid parkeringar och gångytor.

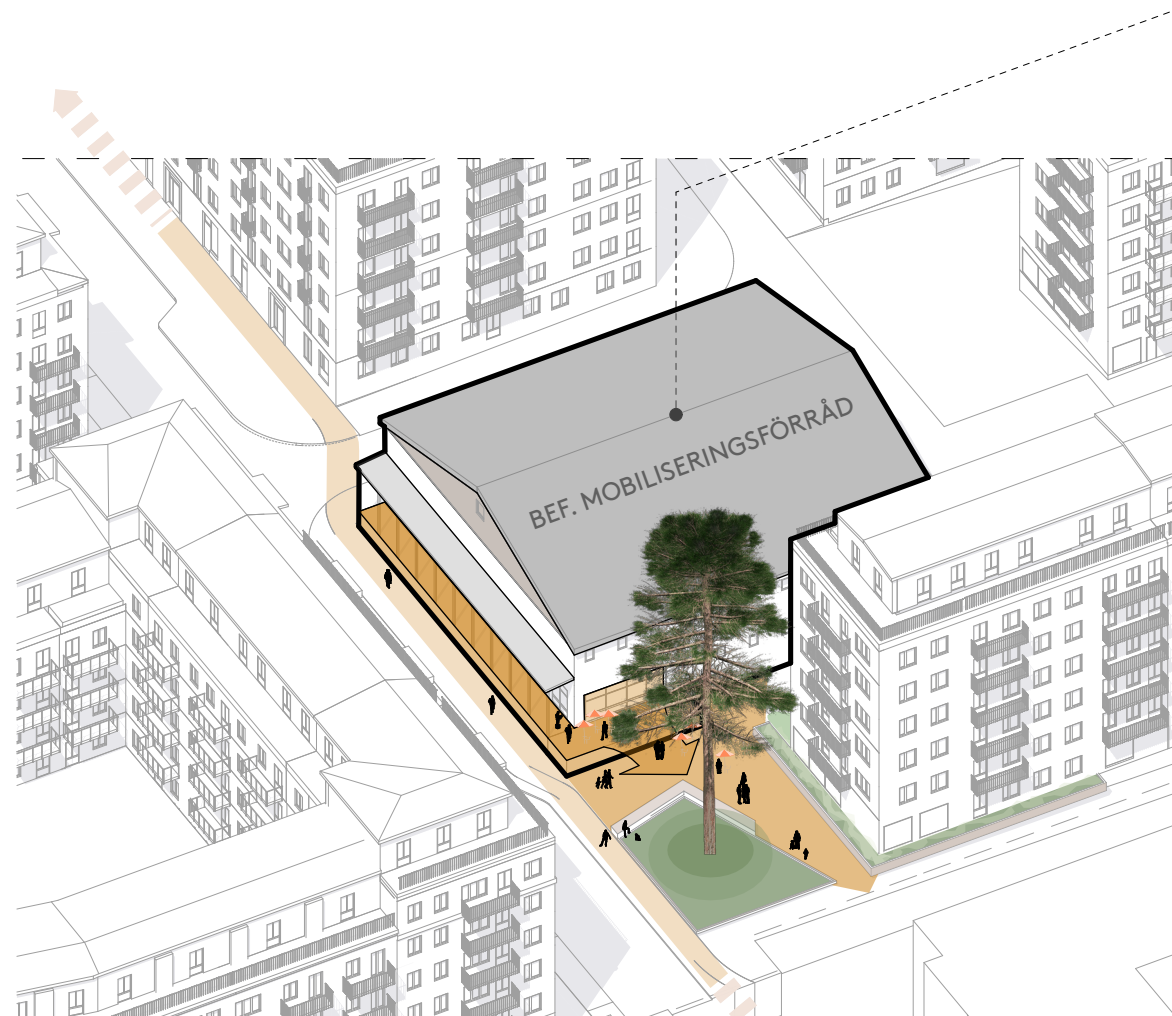


Visionsbild – nya Talltorget



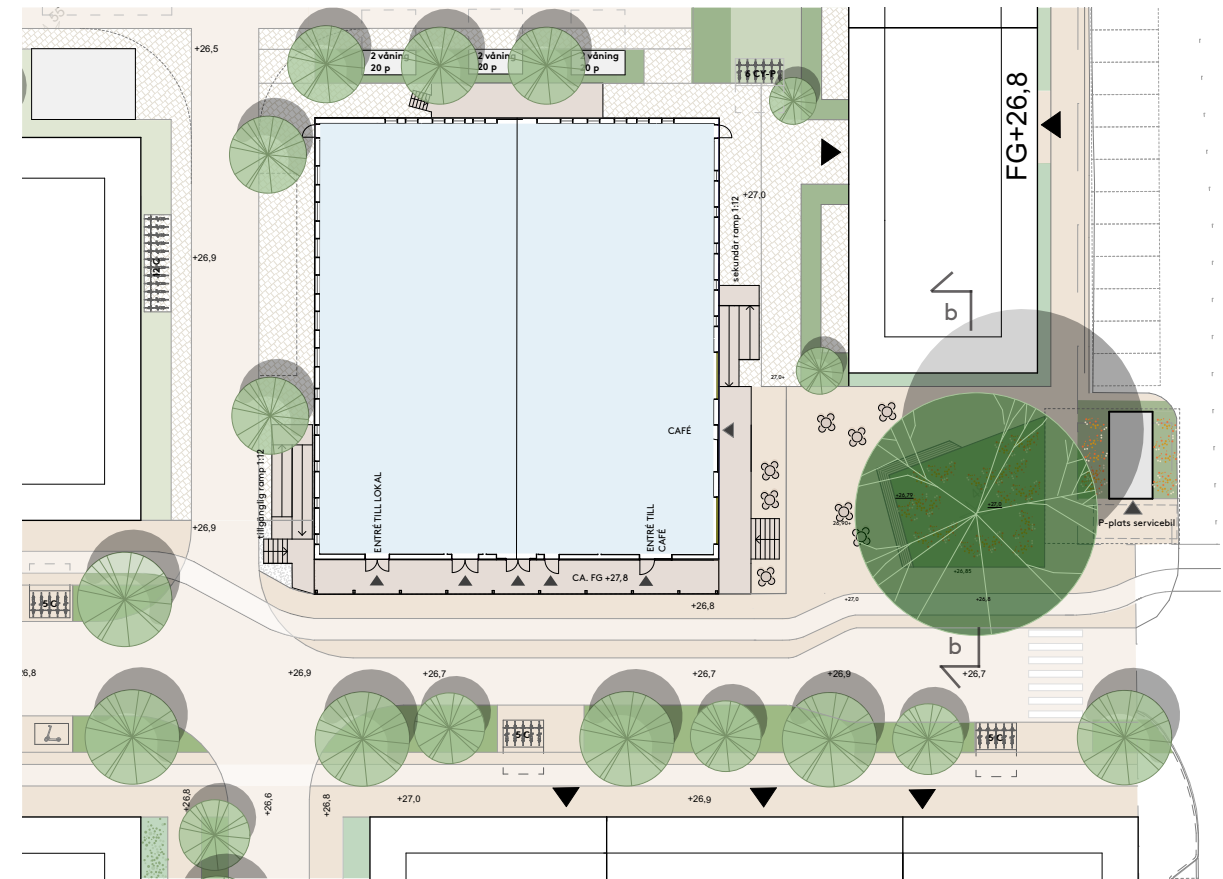
Platsbildning

Nya talltorget och mobiliseringsförrådet



PROGRAM/INNEHÅLL:

-  Kulturverksamhet
-  Cirkulär användning: Återbruksverksamhet /Co-working
-  Café/Restaurangverksamhet med uteservering mot talltorget
-  Bevarandevärd tall: Nya talltorget
-  Aktiveringsyta intill Mobiliseringsförrådet



Skala 1:500/A3

a) Visionsbild föregående sida:
Vy från Fridensborgsvägen

Nya talltorget och mobiliseringsförrådet gestaltas och ordnas för att bli en livfull träffpunkt för de boende i stadsdelen. Förrådet med sin historik från andra världskriget och en bevarad karaktäristisk tall tas som utgångspunkt för gestaltningen.

Förrådsbyggnaden vänder gaveln och en lastkaj mot Fridensborgsvägen. Lastkajen kan omvandlas till en inbjudande upphöjd terrass, med entréer till ett flertal lokaler i byggnadens tre våningar. Förrådets enkla planlösningar inkluderar transporthissar och trapphus och ger förutsättningar för flexibel användning, men behöver kompletteras med utvändiga ramper för att göras tillgänglig. Lokalen i hörnet Fridensborgsvägen och Nya talltorget förbereds för funktionen som café eller restaurang genom att ta upp några stora glasöppningar i fasaden, och med en utbyggd terrass mot torget.

I gestaltningen av Nya talltorget kompletteras marken runt den stora tallen med gång- och vistelsezoner och plats för uteservering för lokalen på hörnet. Grönytan fyller även funktion för dagvattenhantering och klimatreglering. Den hårdgjorda delen av torget föreslås gestaltas på ett sätt som påminner om platsens historia, exempelvis med band av cortenstål som en referens till järnvägsspåren som fanns här. Bostadshuset vid torget förses med förgårdsmark för att tydliggöra gränsen mellan offentligt och privat.

Eftersom de två förråden som rivs är mycket lika det som bevaras är det lämpligt att återbruka delar vid upprustning och renovering. Exempelvis vid förändringar i fasad finns möjlighet att hålla kvar och förstärka karaktäristiska detaljer i anpassningen för förrådets framtida användning. Mobiliseringsförrådets historia beskrivs i kulturmiljöanalysen som tagits fram av Tengbom. Ändringar i byggnadens fasader ska ske i samråd med byggnadsantikvarie.

Sektion b-b Talltorget



Platsbildning

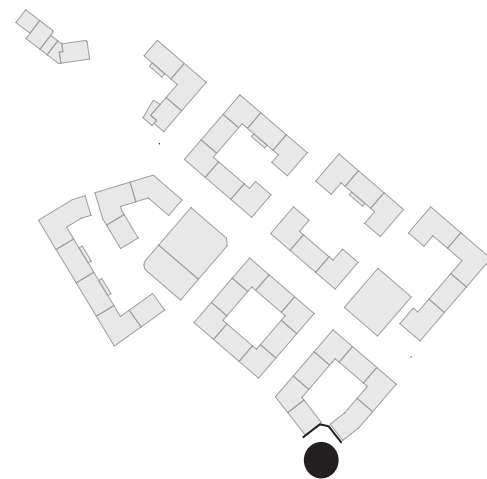
Grönt parkrum intill Mulle Meck-lekparken



Illustrationsplan. Skala 1:300/A3

Platsen i södra hörnet intill kvarter 5 har skapats för att bevara två ekologiskt viktiga tallar. Bevarandet av träden och omgivande mark ger platsen en egen karaktär. Platsen gestaltas med en större grönyta som både tillgodoser tallarnas behov och möjlighet att omhänderta dagvatten samt yta för vistelse.

En kurvande sitttrappa i trä med olika stora indrag ramar in platsen och skapar en trevlig hängmöbel under de stora tallarna. Tallarnas stammar landar i en upphöjd gallerduk i trappans övre nivå, detta för att freda rotzonen. Platsen möter de bägge husgavlarna med en upphöjd plantering som avgränsas med en låg sittmur i betong/stål.



Exempel sittgradänger i urban miljö för vistelse och utblickar, sittplats med bord och stolar samt en blommande planteringsyta dit dagvatten kan ledas.

Stadsdelsparken och entrétorget

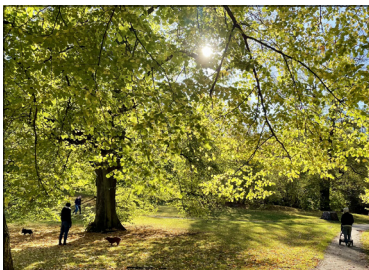
Parken med kraftledningen kvar

Stadsdelsparken blir en vidareutveckling av det naturområde som ligger intill Mulle Meck-lekparken. Friska befintliga träd inom den planerade parken sparas. Mulle Meck kommer att bevaras i sin nuvarande form, den lilla yta som naggas på grund av exploateringen ersätts med en minst lika stor.

Parken ligger under en befintlig kraftledning, marken runt parken kommer att bebyggas i samband med att luftledningen tas bort. Då det avråds från att "vistas stadigvarande" under ledningen kommer parken byggas upp i två steg. Först etableras en stomme med växter, gräsytor och gångvägar, därefter tillförs möblering och lekredskap. De gröna, nedsänkta ytorna är också en förutsättning för att kunna ta om hand dagvatten såväl som regn från större skyfall vilket leds hit från närområdet, både via ledning och på mark.

Den tidiga etableringen ger bra förutsättningar för träd och växter att rota sig samtidigt som parken kan nyttjas för till exempel promenader och spontanidrott. Träden skärmar av mot omgivande gator och skapar rum i parken. Att marken har flera försänkningar förstärker rumsligheterna ytterligare.

Ett entrétorg är placerat i norra delen av stadsdelsparken. Med en öppen yta som välkomnar torget såväl besökare som boende i området in i parken. Torget utgör en ny nod i området och fungerar som en naturlig samlingsplats och målpunkt för alla åldrar. Den öppna och flexibla gestaltningen av platsen med en hållbar markstensyta skapar möjligheter att ställa upp foodtrucks, ha marknad eller använda ytan till mindre evenemang. Torget kan också nyttjas för uteservering under årets varma månader, då finns även möjlighet att ha ett vattenspel, en fontän i marken som svalkar och lockar både barn och vuxna. Torgytan ska på ett tydligt vis skilja sig mot angränsande trafikerade områden samt samspela med parkvägarna. Förslagsvis kan en fris av samma sten som den på torget kanta parkens gångvägar.



Träden skapar rum, de får möjlighet att etablera sig och parken kan börja användas succesivt. Den nya parken kompletterar Mulle-Meck som i princip får vara kvar i sin helhet intill.



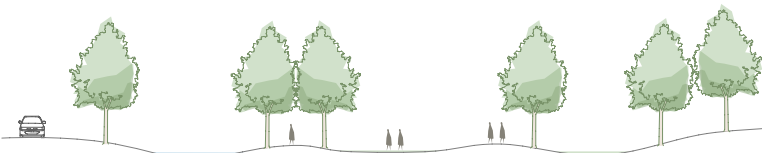
Illustrationsplan parkens utbyggnad då kraftledningen är kvar. Skala 1:800/A3

Färdig park

Då parken är fullt utbyggd leds besökaren, från entrétorget, via en slingrande blomsterkantad gångväg, in i parken. Promenaden går från delen med flest barn, med lekpark som rymmer gungor, balans, hopp- och klätterlek. De traditionella lekredskapen kompletteras Mulle-Meck som ligger intill. Det blomsterkantade gångstråket går vidare förbi skogslek, picknickyta och en uppvuxen blomsteräng. Ängen bjuder in med en liten stig och klippta ursparningar för parkbord. Mellan blomsterängen och Mulle-Meck finns en yta för ett café. Huvudstråket passerar ett blomstertorg med möjlighet att sitta ner och sedan vidare förbi nedsänkta öppna ytor för spontanidrott.

I parkens södra delar är det fuktigast då det är hit mest regnvatten leds. Då det stundvis kan bli lite blötare anläggs spänger och uppvuxna växter som tål både fukt och torka här. Genom att, längs gångvägarna, jobba med en variation av tätare trädplanteringar och öppningar, skapas en växling längs med promenaden och en inblick i de rumsligheter som passeras.

Det centrala, blomsterkantade gångstråket är 4 meter brett, belagt med asfalt med en fris av samma sten som på entrétorget. De andra gångvägarna är 3,5 meter breda, respektive 1,5 meter och utförda i stenmjöl samt med fris av samma marksten. Tanken är att vatten ska kunna rinna över gångvägarna vid extrema regn. På de platser där regnvatten rinner över gångvägarna beläggs hela ytan med samma marksten som frisen, annars är risken att stenmjölet sköljs bort. Gångvägarna får en långslutning som blir tillgänglig för alla, medan det kan vara svårare för vissa att ta sig ner på gräsyrtorna. Det är därför viktigt att platsbildningar skapas både på den nedsänkta nivån och på gångvägens nivå. Längsmed stråken finns parksoffor för vila och utblick.



Principsektion för parken där dagvatten vid skyfall fördröjs i lågpunkter och gångvägarna är upphöjda. Rum skapas av försänkningar och av träd.



Exempel på parkmiljöer med möjlighet för umgänge, bollspel, motion, rekreation, lek och ett välkomnande entrétorg.



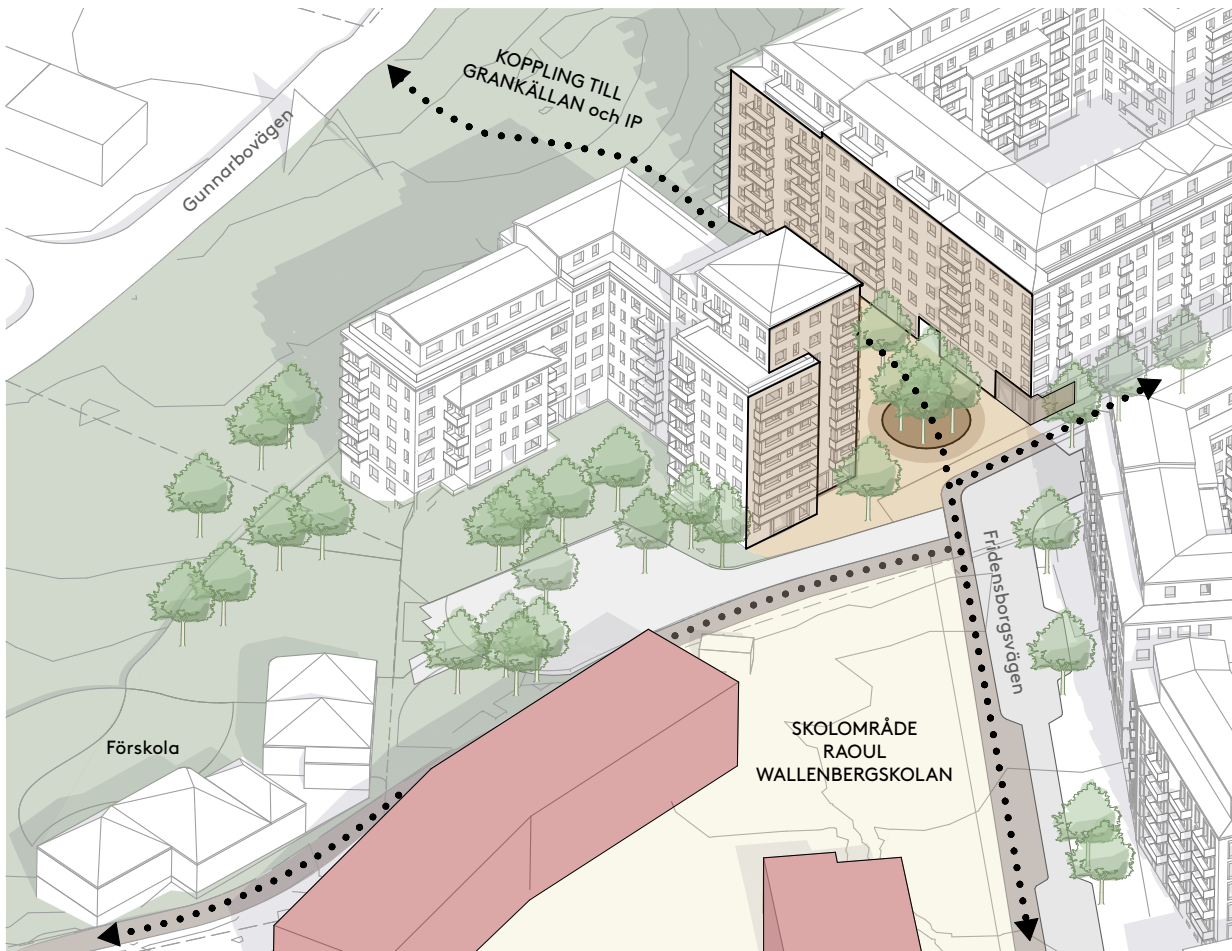
Illustrationsplan parkens slutgiltiga utbyggnad då kraftledningen är borta. Skala 1:800/A3

Visionsbild – ny entréplats intill Mulle Meck-lekparken



Platsbildning

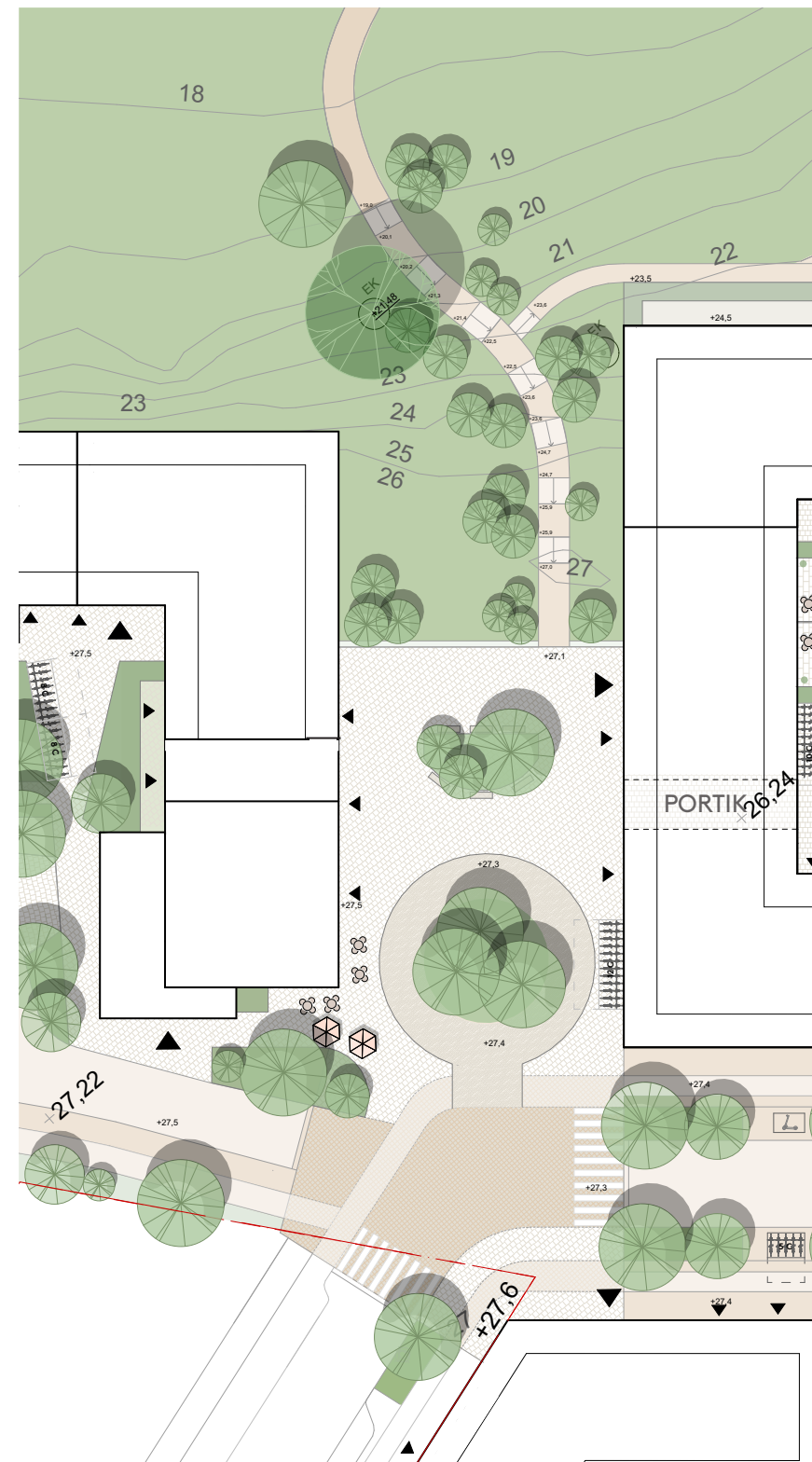
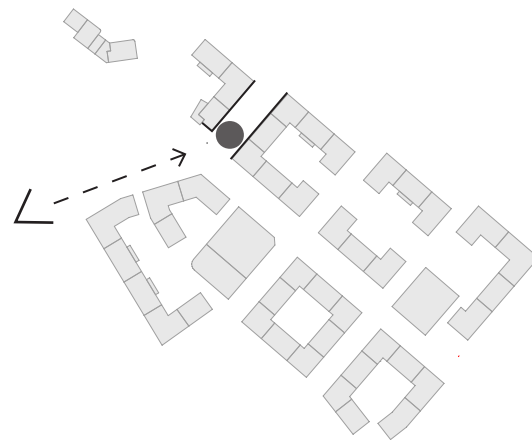
med koppling till Grankällan och idrottsplats



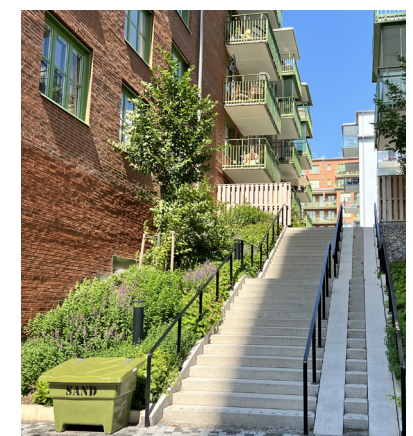
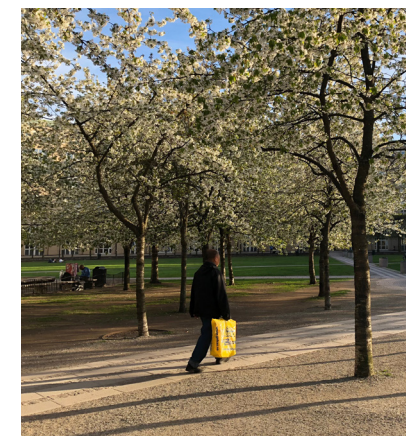
I planens norra del där Fridensborgsvägen kröker sig skapas en plats där kvartersbebyggelsen kopplas ihop med naturområdet, idrottsplatsen och Grankällan. Platsen avslutar stadskvarteren med en avsats som fortsätter med en trappa ut i naturområdet. Siktlinjen längs med Fridensborgsvägen ut mot naturen visar kopplingen och gångstråket norrut och förbättrar orienterbarheten.

Platsen fungerar också som angörings- och vändyta för personbilar och sopbilar. Marken utformas med robusta material och med vegetationsytor som bidrar till rumsligheten. Terrängtrappan som går från platsen ut i naturstråket kopplar på den nya gång- och cykelvägen vid idrottsplatsen. Trappan anpassas till topografin som ett mjukt tillägg i naturen.

Punkthuset blir ett avvikande och välgörande inslag i kvartersbebyggelsen, som markerar Fridensborgsvägens krök och bildar fond i gatans båda riktningar. Huset vid gatan är lite högre än omgivande hus. Husets uppdelning i lodräta volymer och frånvaron av sockel förstärker vertikaliteten.



Skala 1:600/A3



Exempel på robusta mark-material, träd som skapar rumslighet och siktlinjer samt en längre trappstäcka.

Visionsbild – Fridensborgsvägens krök med punkthus och koppling ut i naturområdet



4. Karaktärsområden

Gestaltungsprinciper för bebyggelsens möte med gata och allmän plats

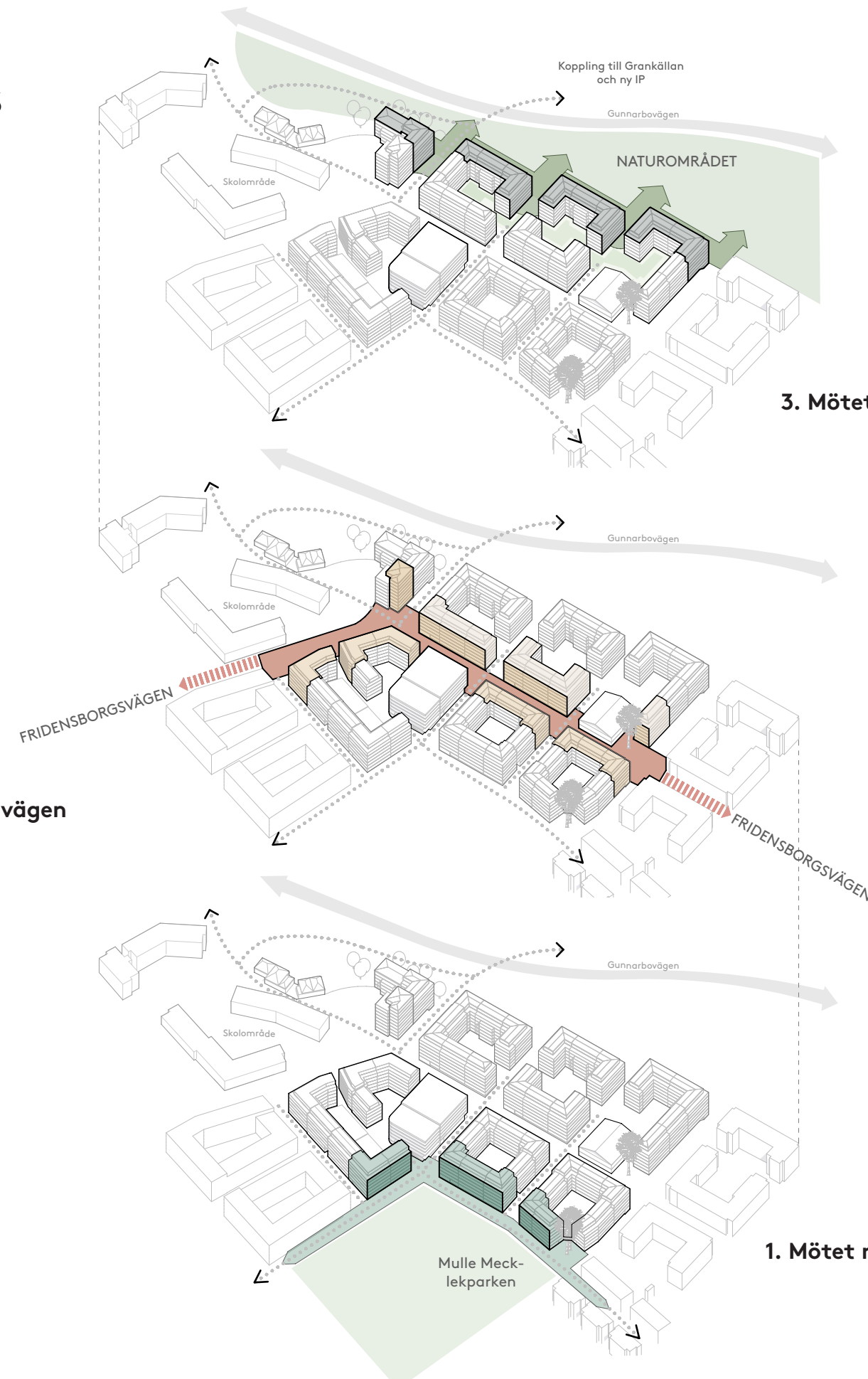
Gestaltungsprinciper baseras på tre karaktärsområden

Gestaltungsprinciper för tillkommande bebyggelse baseras på vilken typ av rum och gata som bebyggelsen möter. Tre olika karaktärsområden har identifierats utifrån platsens förutsättningar idag:

2. Mötet med Fridensborgsvägen

3. Mötet med Naturområdet

1. Mötet med Mulle Meck-lekparken



Gestaltningssprinciper

Med utgångspunkt i Solna Stads Arkitekturprogram

Solna Stads Arkitekturprogram har använts som utgångspunkt för detaljplanen som helhet och för beskrivningarna av karaktärsområdenas olika gestaltningssprinciper. I arkitekturprogrammet beskrivs stadsmiljö i tre olika skalnivåer: människoskalan, bebyggelseskalan och stadsskalan.

Ur arkitekturprogrammet:
”Barriärer ska byggas bort och stadsdelar ska länkas ihop för att skapa en bättre och mer sammanhållen stad.”

Kvarteren i detaljplanen Backklövern m. fl. längs med Fridensborgsvägens sträckning länkar ihop den nyare bebyggelsen i väster med den något äldre i Fridensborgsvägens södra del. Området för den nya bebyggelsen är idag mest tomma och oanvända ytor, och Fridensborgsvägen upplevs här som en transportsträcka.

Ur arkitekturprogrammet:
”För att uppnå ett sammanhållet intryck behövs ordning, medan variation är viktigt för att inte skapa enahanda miljöer.”

Ett övergripande mål för utformningen av kvarteren i Kv Backklövern m. fl. är att skapa en sammanhållen helhet, med variation inom bebyggelsen som utgår från platsen och mötet med omgivningarna.

Arkitektoniska principer

Nedan finns ett utdrag ur avsnittet "Arkitektoniska principer" från Solna Stads Arkitekturprogram, med flera aspekter som ligger till grund för utformningen av detaljplanen Kv Backklövern m. fl. och beskrivningen av karaktärsområdena. Här kallas de tre skalnivåerna för ögonhöjd, byggnad och staden.

Gestaltningssprogrammet - Återbruk och teknisk utveckling av hållbara material

Utvecklingen går snabbt framåt vad gäller till exempel återbruk av byggmaterial, fasader och stommar av trä och nya material framtagna med hänsyn till klimat och miljö. Föreslagna material i avsnitten som följer om karaktärsområdena kan med fördel ersättas med hållbarare material i ett senare skede.



Från arkitekturprogrammet: Förtätningsprojekt vid Råsundavägen

Ögonhöjd

Utveckla välanvända, omtyckta och befolkade rum

All arkitektur skapar rum för mänskligt liv. Oavsett skalan i ett byggnadsprojekt är alltid upplevelsen i ögonhöjd avgörande för resultatet. Om stadsrum blir för stora blir de svårarvända och obegripliga för mänsklig aktivitet, samma sak gäller alltför storskalig arkitektur. Genom att utforma Solna i människans skala och hastighet skapas välanvända, omtyckta och befolkade rum.

Arkitektoniska principer

- Arkitekturens detaljeringsgrad bör styras av betraktelsehastigheten.
- Varje gata ska ha god entrétäthet och välgestaltade bostadsentréer mot gata.
- Bottenvåningar mot huvudgata ska vara särskilt omhändertagna och utföras förhöjda med utrymme för publika lokaler eller bostäder.
- Mötet mellan byggnad och mark ska vara välordnat. Förgårdsmark, om det förekommer, ska vara tydligt avgränsad, planterad och välskött.
- Parkering av fordon ska ske längs kantsten eller i garage.



Exempel på entréer från olika delar av Solna.

Byggnad

Utveckla vackra, beständiga och användbara byggnader

Byggnaden skiljer ute från inne och fungerar som en extra hud mot väder och vind. Den formar genom sina väggar både inre rum i exempelvis en bostad och yttre rum som ger staden dess form. En god byggnad är vacker, beständig och användbar.

Arkitektoniska principer

- En byggnad ska ha hög kvalitet i utformning och material.
- Varje byggnad bör ha sin egen identitet men samtidigt samspela på ett väl avvägt sätt med omgivningen.
- Fasadkulörerna bör utgöra en variation av ett redan etablerat tema samt ta hänsyn till årets skiftande ljusförutsättningar.
- Särskild omsorg bör ägnas fasadens indelning samt fönster- och balkongplacering.
- Balkonger bör vara grundare mot gata än vad de är mot gård för att inte skapa ett för rött intryck.
- Taket bör ses som en femte fasad och formas efter det. Utskjutande hisstoppar och synliga fläktrum undviks.
- En byggnad ska ha en balans mellan inifrån-ut- och utifrån-in-orientering.



Exempel på fasadkulörer från olika delar av Solna.

Staden

Utveckla en sammanhållen, ordnad men varierad stad

Staden är majoriteten av människornas livsmiljö. Den är både dynamisk och framåtblickande samtidigt som den bär med sig sin historia genom exempelvis byggnader, tomtindelningar, gator, parker och broar. Staden organiserar och strukturerar det mänskliga livet. Stadsbilden, alltså uppfattningen av staden som helhet är beroende av förhållandet mellan ordning och variation. För att uppnå ett sammanhållet intryck behövs ordning, medan variation är viktigt för att inte skapa enahanda miljöer.

Arkitektoniska principer

- Bebyggelsemiljöer bör omfattas av vissa gemensamma regler och samtidigt låta andra delar vara öppna för individualitet.
- Byggnader som tillåts bryta mönstret, exempelvis höga hus, ska motiveras genom sitt innehåll, ges en utformning av hög klass och placeras medvetet i stadens silhuett.
- Stadens byggnader ska forma tydliga och välproportionerade gaturum som bidrar till ett levande och tryggt stadsliv.
- Gränserna mellan offentliga och privata rum ska vara tydligt avläsbara för att ge goda vistelsevärden.
- Parker och sammanhängande parkstråk ska bidra till vila, rekreation, ekologiska spridningsvägar och ekosystemtjänster.
- Gatunätet ska vara välkopplat och ge trygghet genom att erbjuda många olika vägar att välja.

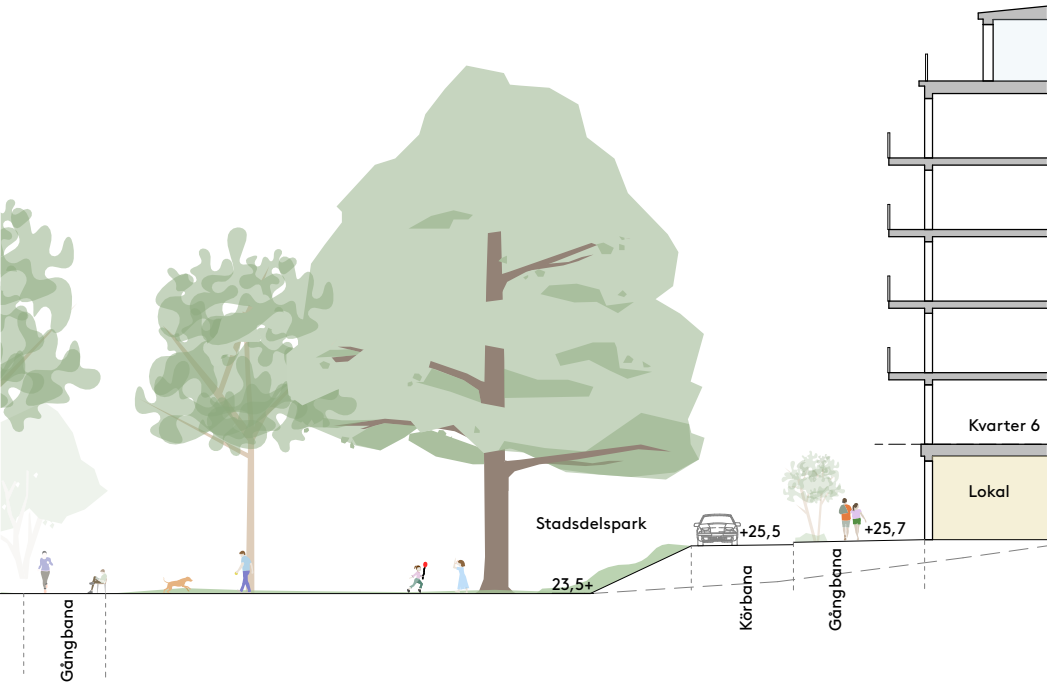


Exempel på hur bottenvåningar från olika delar av Solna möter marken.

1. Mötet med Mulle Meck-lekparken

Den nya stadsdelsparken och Mulle Meck-lekparken möter den nya strukturen närmast med en gångfartsgata/gång- och cykelväg med ett böljande formspråk, vars bredare partier erbjuder trafiken att mötas. Vid stadsdelsparken bildas en nivåskillnad mellan gatan och parken med hänsyn till de befintliga träderna som sparas. Gatan, som ligger på den högre nivån, möter parkens grönska med en slänt. För människor som rör sig längs gångfartsgatan bildas trevliga utblickar ner mot parken och för de som vistas i parken skänker gatans ögon trygghet.

Den befintliga Mulle Meck-lekparken får en ny inramning. Här är nivåskillnaderna inte lika stora utan gång- och cykelvägen och lekparken möts på ungefär samma nivå. Det gör det möjligt att placera ytterligare en trafiksäker entré till parken från den norra sidan om så är önskvärt.

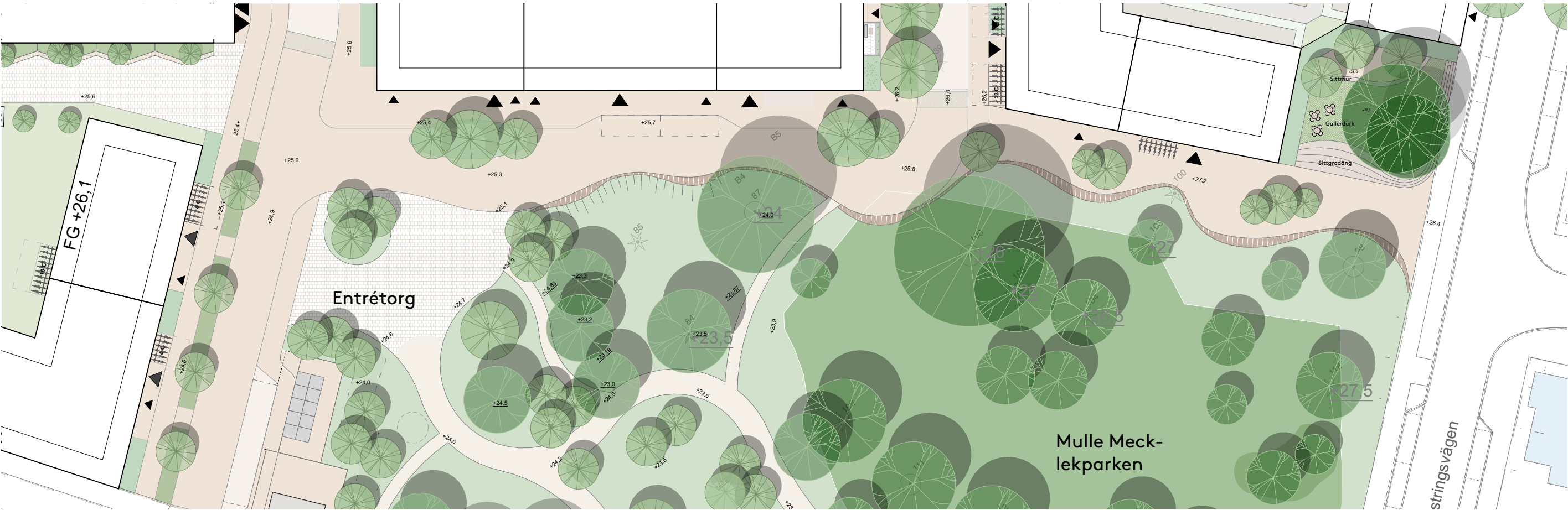


Principsektion



Principsektion

Skala 1:300/A3



Skala 1:500/A3

Gestaltungsprinciper bebyggelse



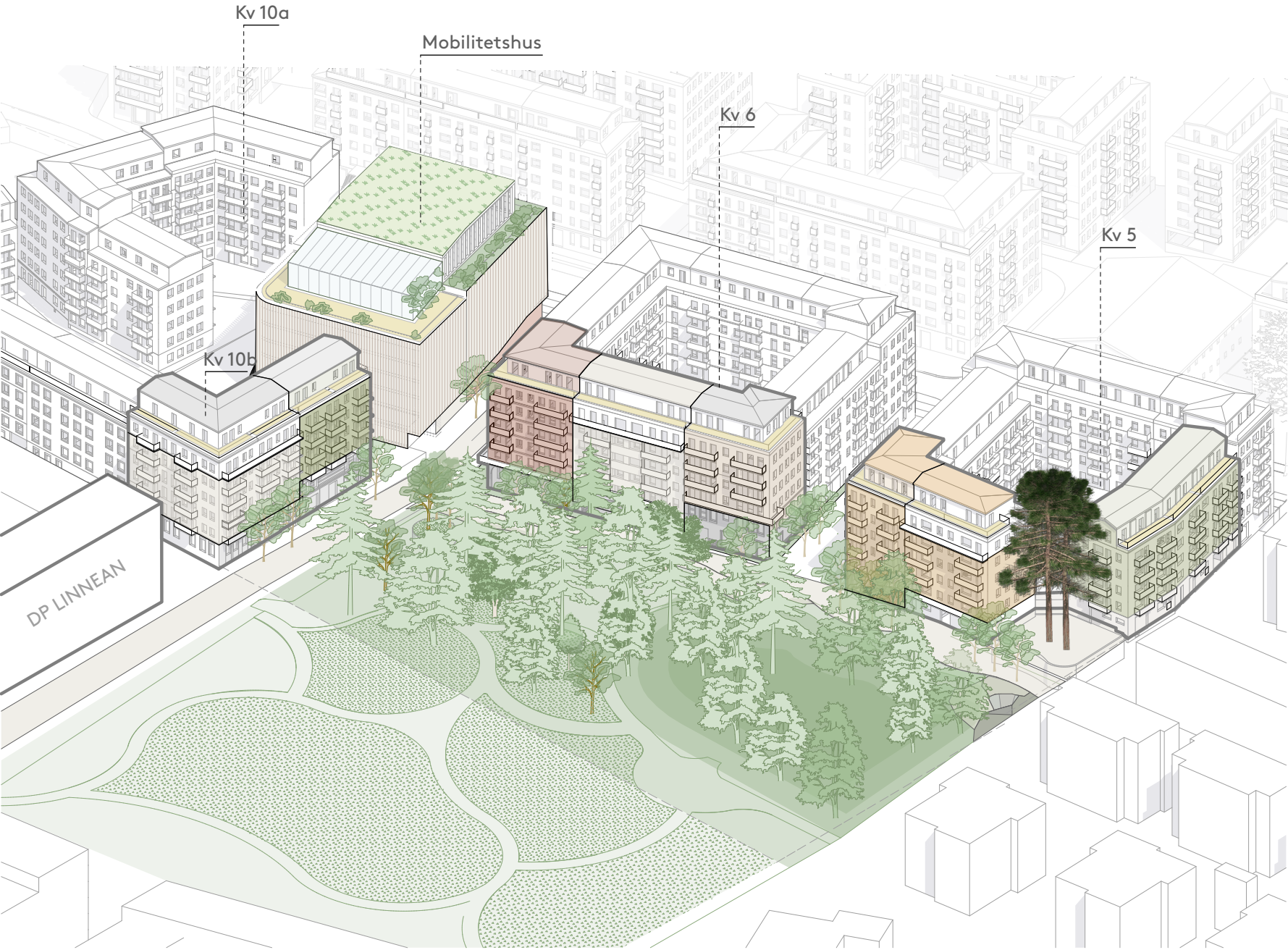
Gemensamma gestaltungsprinciper för kvarter med fasader som möter parkrummet.

Den nya stadsdelsparken kantas tillsammans med pågående utbyggnad av detaljplanen Linnéan i sydväst, av en bebyggelse i enhetlig skala som ramar in det storskaliga parkrummet och berikar platsen med nya bostäder i attraktivt söderläge.

Grönområdet och Mulle Meck-lekparken har idag många äldre, höga tallar och skogspartier som tillsammans med bevarandevärda tallar inom strukturen motiverar och samspelar med ny bebyggelse i gemensam skala.

Sammanhållen färgsättning i jordnära, varma kulörer bildar fond för det gröna parkrummet. Färgskalan kontrasterar och framhäver det gröna parkrummet sommartid, smälter in och förlänger parkrummet under hösten, samt färgsätter och värmer platsen vintertid. Färgsättning sker trapphusvis för ökad variation mot parklandskapet.

Exempel på nästa sida: markerad hörnbyggnad i avvikande färg och material för betoning av ny entréplats och park med uppglasade fasadpartier samt markerade och kontrasterande entrélägen för tydlig orientering genom området.



Skala 1:700/A3

Gestaltungsprinciper bebyggelse

1. Det publika rummet - varierad sockelvåning

Gestaltningen mot parkrummet betonas särskilt genom den nära kopplingen till en gångfartsgata. Sockelvåningen markeras med material och kulör som kontrasterar mot fasaden ovanför.

Till skillnad från den plana Fridensborgsvägen så lutar gatorna längs parken, och i parken finns topografi och tydliga nivåskillnader. Områdets karaktär tas till vara genom att nivåskillnaderna tas till vara och förstärks. Sockelvåningarna indelas tydligt trapphusvis och får olika höjd, som följer gatans lutning. Husens vertikalitet betonas och nivåerna gör sig påmind för den som promenerar längs bebyggelsen.. I bottenvåningarna mot parken i Kvarter 5 och 6 ska golven vara i nivå med gatan för att betona parkrummets offentliga karaktär.

2. Fasadparti

Fasaderna ges en mer varierad färgsättning än de andra karaktärsområdena för att skapa en livfull och varm fond mot det gröna parkrummet. Färgsättning sker trapphusvis för att skapa helhet med variation. Material som tegel, trä och puts i fasaden samspelar väl med naturen/grönskan. Om fasader av betongelement väljs ska elementskarvar inarbetas i gestaltningen.

En uppglasad sockelvåning i hörnet mot lokalgatan markerar entréplatsen vid parken och visar kopplingen till Fridensborgsvägen och mot naturområdet i norr.

Balkongernas utformning är central för gestaltningen av mötet mellan hus och park och upplevelsen av att parken är omgiven av människor. Längsgående balkonger på översta våningen och avvikande fasadkulör kan planeras i vissa lägen för att visuellt flytta ner takfotslinjen en våning. Generösa balkonger i bästa söderläge förhöjer kvaliteten för de boende, som i sin tur bidrar med trygghet i form av "fler ögon" på parken. Bilden på sid 25 visar hur bostadshusens livfulla fasader möter entréplatsen och parken.

3. Taklandskap - indragen våning

Indragen våning skapar fina terrasslägen mot parken i söderläge. Taklandskapet underordnas husfasaden och kan varieras genom bruten takfotslinje, och variation i takform och material.



Exempel fasadutsnitt mot Mulle Meckparken (skala 1:200)



Referensbild exempel på mustig fasadkulör mot parken och hus med indragen takvåning. Malmgårdsvägen, Stockholm
Foto: Johan Nyland

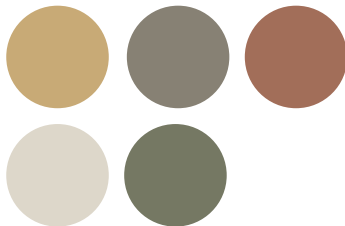


Referensbild exempel på sockelvåning med varierande höjd.
Kv Vattentornet, Nacka (JM)

Materialpalett



Kulörer



Materialen ovan är förslag som kan ersättas med återbrukade eller mer miljövänliga alternativ i ett senare skede.

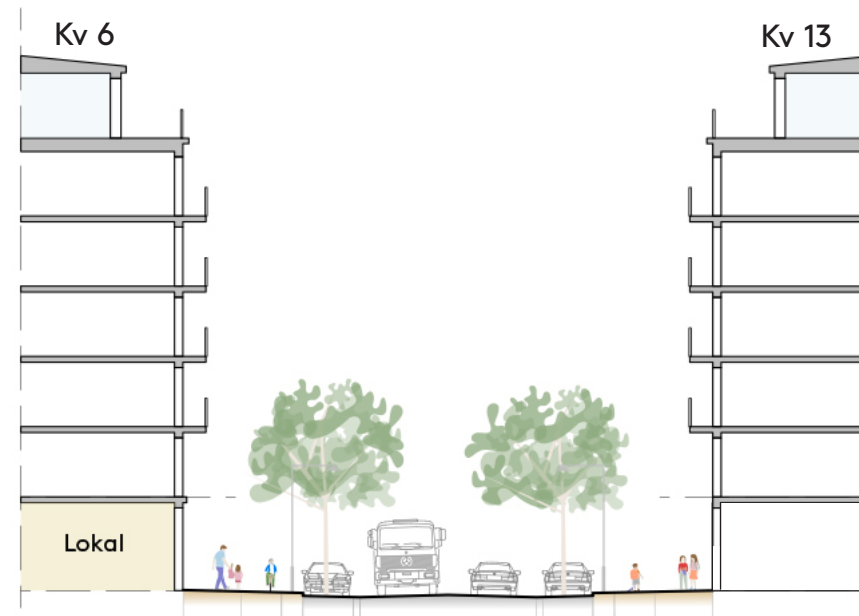


Bottenvåningar mot parken i kvarter 5 och 6 ska vara i nivå med gatan. Fönster och fönsterpartier ska gå ner till golv, eventuella bröstningar utförs som tät del av fönsterparti.

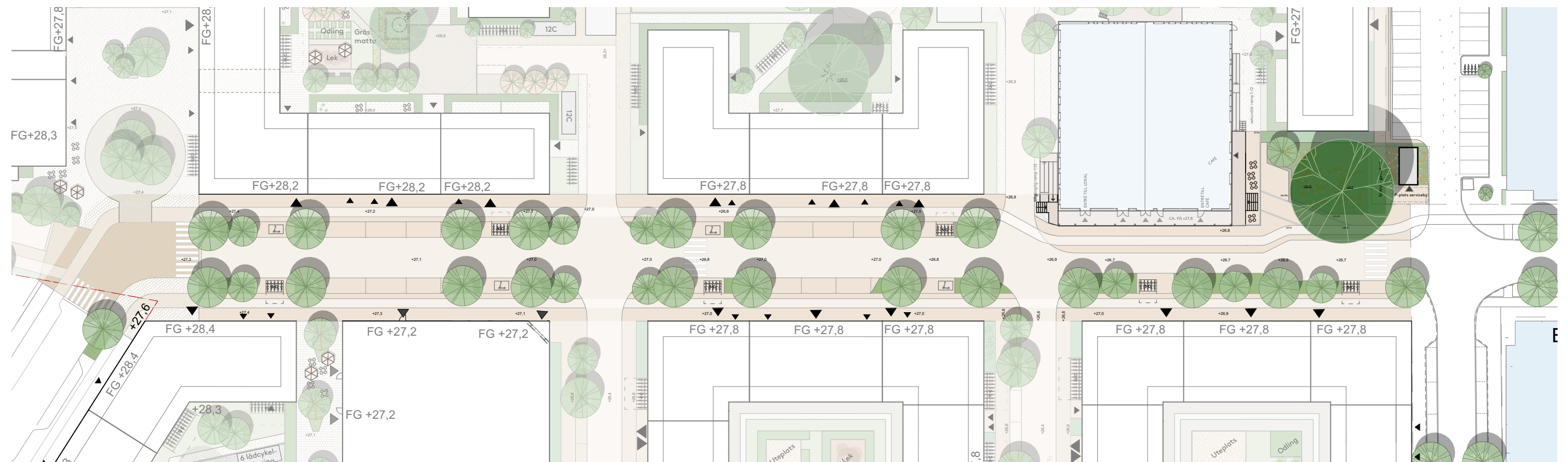
2. Mötet med Fridensborgsvägen

Fridensborgsvägen är områdets huvudgata med busstrafik samt gång- och cykelbanor på båda sidorna om körbanan. Den är överst i gatuhierarkin och de byggnader som vänder sig hitåt utformas med detta i åtanke. Bottenvåningarna präglas av en stadsmässighet med lokaler i strategiska lägen. Grönska i form av dubbla rader gatuträd varvas med angöring och lastfickor på gatans båda sidor. Mot Fridensborgsvägen finns ingen förgårdsmark till skillnad mot de sidorna av fasaderna som möter lokal- och angöringsgator. Dessa gator har även en smalare gatusektion för att tydligt urskilja de olika karaktärerna och hierarkierna dem emellan.

Det första våningsplanet för bostäder placeras med golvet minst 80 cm från gatunivån för att underordna lägenheterna i sockelvåningen och skydda mot insyn.

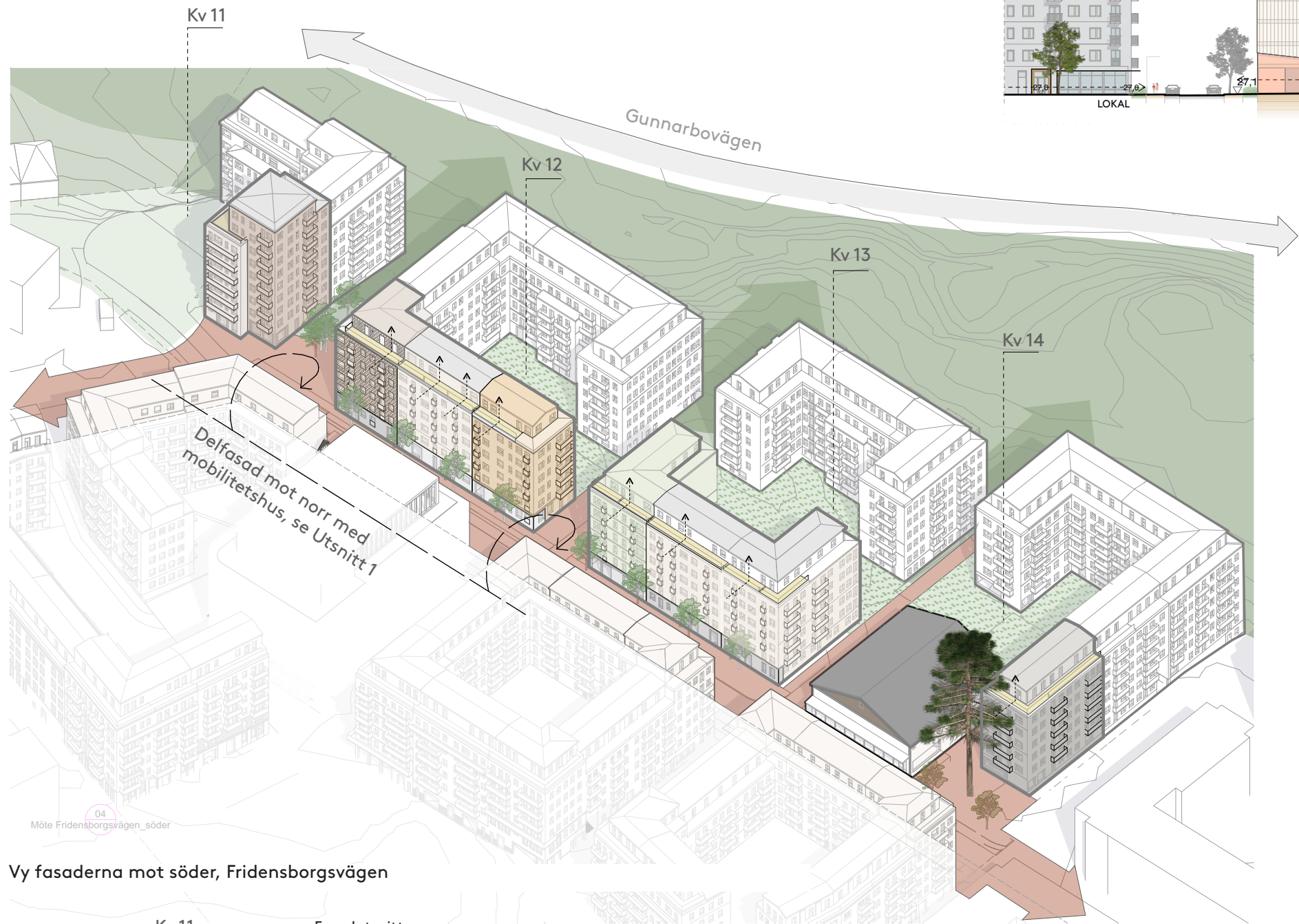


Principsektion Fridensborgsvägen.
Skala 1:300/A3

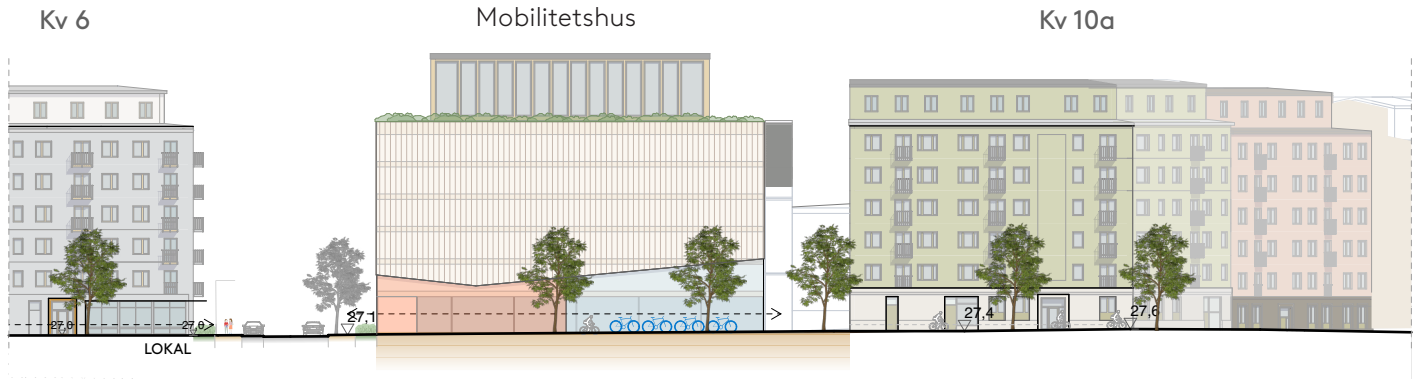


Skala 1:700/A3

Gestaltungsprinciper bebyggelse



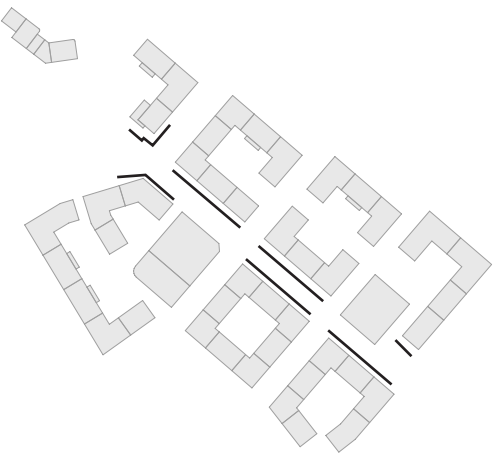
Vy fasaderna mot söder, Fridensborgsvägen



Utsnitt 1
Delfasad mot norr med mobilitetshus
Läs mer om mobilitetshuset under avsnittet "Mobilitetshus"



Gemensamma gestaltungsprinciper för kvarter med fasader som möter Fridensborgsvägens bredare gaturum.



1. Sockelvåning - det publika rummet

Mot Fridensborgsvägen markeras en tydlig horisontell sockelvåning i avvikande material och kulör mot övrig fasad för att betona gaturummet och hålla samman bebyggelsen i gatunivå. Sockelvåningen har huvudsakligen en våningshöjd om minst 4 m. Transparenta och öppna bottenvåningar aktiverar och befolkar gaturummet för ökad trygghet. För ytterligare variation kan sockeln markeras med annat än materialbyte, så som färgskiftningar och ytstruktur i samma färgskala som fasad och takvåning. Sockelvåningens horisontalitet är rådande men uppdelningen trapphusvis lika huvudfasaderna ska markeras. Lokaler ska ha egna entréer från gatan. De placeras med fördel i hörnlägen, där de stärker orienterbarheten i området. Bostäder i sockelvåningen är upphöjda från gatunivån, med fönster som inte går ned till golv för minskad insyn. Bostädernas fönster integreras i sockelns gestaltning.

2. Fasadparti

Fasadpartierna mot huvudgata ges ett nedtonat och sobert uttryck där färgsättning av fasaderna delas in på kvartersnivå i samtonade och jordnära kulörer. Färgsättning kan löpa mellan en- eller flera trapphusindelningar för att få en bra nivå på variationen. Exempel på huvudkulörer som gulockra och sandbeige med accentfärg som kromoxidgrönt för att skapa lugna och samtonade fasader mot huvudgata.

Fasader i tegel, trä och puts utförda med hög kvalitet och detaljering är genomgående gestaltningstema för stadsdelen. Om fasader av betongelement väljs ska elementskarvar inarbetas i gestaltningen.

Balkonger mot Fridensborgsvägen och allmän platsmark begränsas till hur mycket de får kraga ut för att inte inkräkta i gaturummet. Balkonger integreras väl i gestaltningen vid val av material och färgsättning. Samlad och vertikal fönstersättning för stillsamt och harmoniskt uttryck vid det trafikerade huvudstråket.

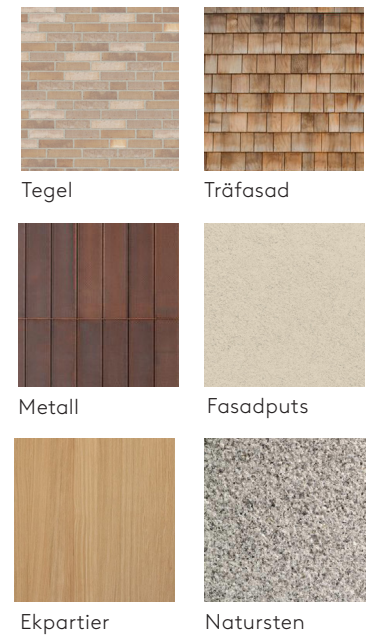
3. Indragen våning

I kontrast till fasaden kan taklandskapet få ett friare och mer varierat uttryck. Variation i uttryck kopplas till hållbarhetsåtgärder som till exempel optimerad yta för solceller eller gröna tak samt i utformningen av inbjudande takterrasser i de bästa lägena. Indragen våning ska följa uppdelningen trapphusvis för huvudfasaderna för att bryta upp skalan av bebyggelsen och skapa variation i rörelsen längs med gatan.

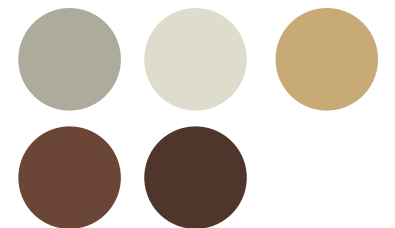


Exempel fasadutsnitt mot Fridensborgsvägen (skala 1:200)

Materialpalett



Kulörer



Materialen ovan är förslag som kan ersättas med återbrukade eller mer miljövänliga alternativ i ett senare skede.



Referensbild exempel på uppglasad lokal i hörnläge.



Referensbild exempel på markerad sockelvåning med kontrasterande material och kulör.



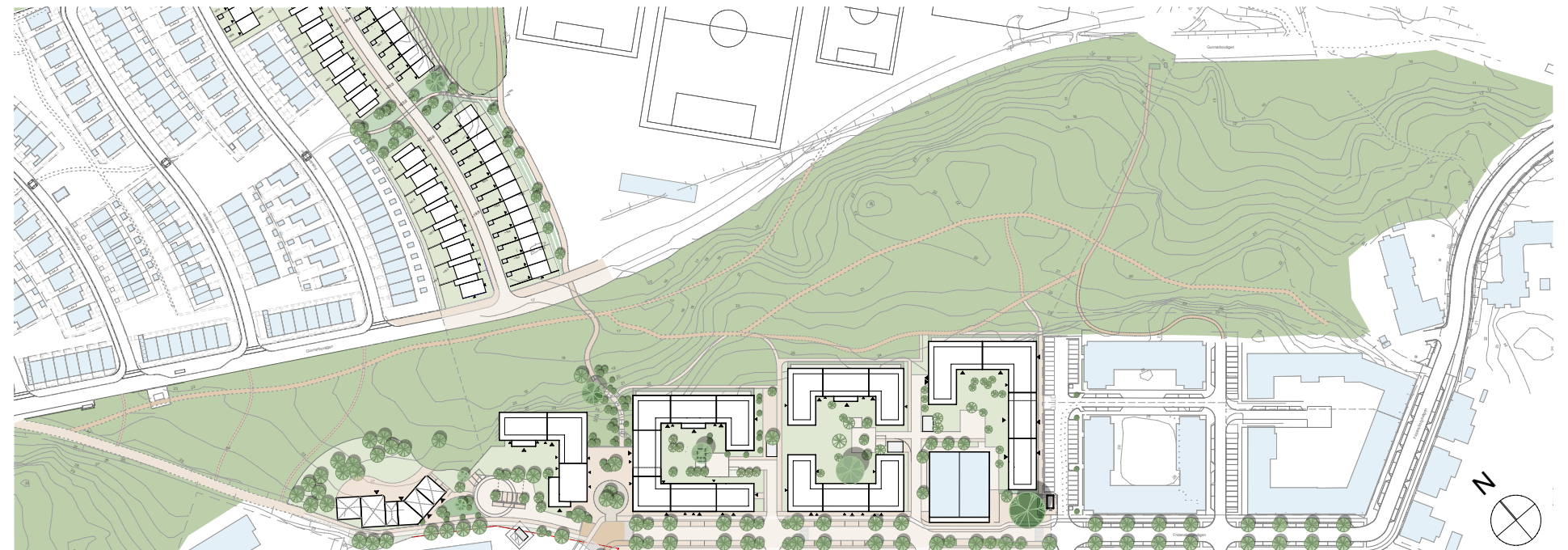
Referensbild exempel på fristående uttryck för taklandskap, indragen volym med plats för takliv.

3. Mötet med naturområdet

Det naturområde som sträcker sig norr om exploateringen utnyttjas idag av boende för nära rekreation som promenader och naturlek. Stigarna är upptrampade och sträcker sig via smitvägar från bostäderna, genom naturområdet med möjlighet att komma vidare, till exempel till Igelbäckens naturreservat. Här cyklar motionärer i skogen, även om inget formellt cykelstråk är anlagt.

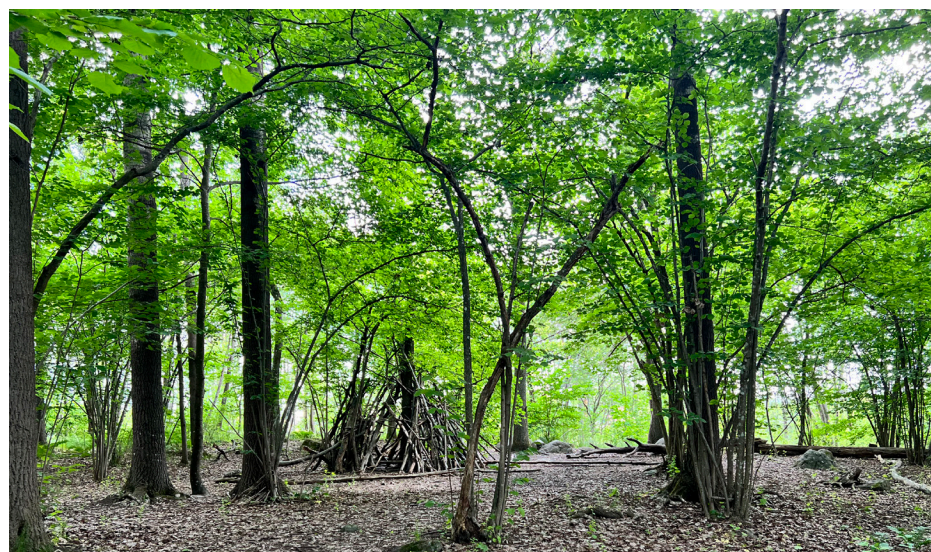
Naturområdet upplevs snarare som skog än park och besökarna har gjort platsen till sin med egna kreativa lösningar som exempelvis att bygga en bro av grenar över en bäck. Skogskaraktären är viktig bevara, även då de nya husen är på plats. Befintliga stigar har därför lokaliserats och bebyggelsen anpassats till dessa. På ett naturligt vis anläggs nya kopplingar genom naturen, från de befintliga stigarna till änden på de nya tvärgatorna.

Då det finns större målpunkter på båda sidor om naturområdet planeras en gen, anlagd koppling med trappsteg genom skogen. Placeringen och utformningen av stråket har anpassats efter större träd och markens lutning för att göra ett så litet ingrepp i naturen som möjligt men samtidigt fylla syftet för att nyttjas som en gen koppling.



Nya stigar knyter an till befintliga på ett naturligt vis i slutet av angöringsvägar.

Skala 1:2500 A3



Kojbygge i hassellund.



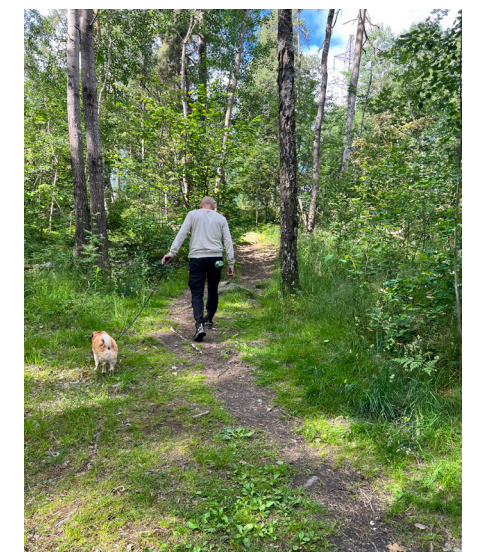
Cykling över rötter.



Smitvägar från alla tvärgator idag.



Överbyggnad över dike.

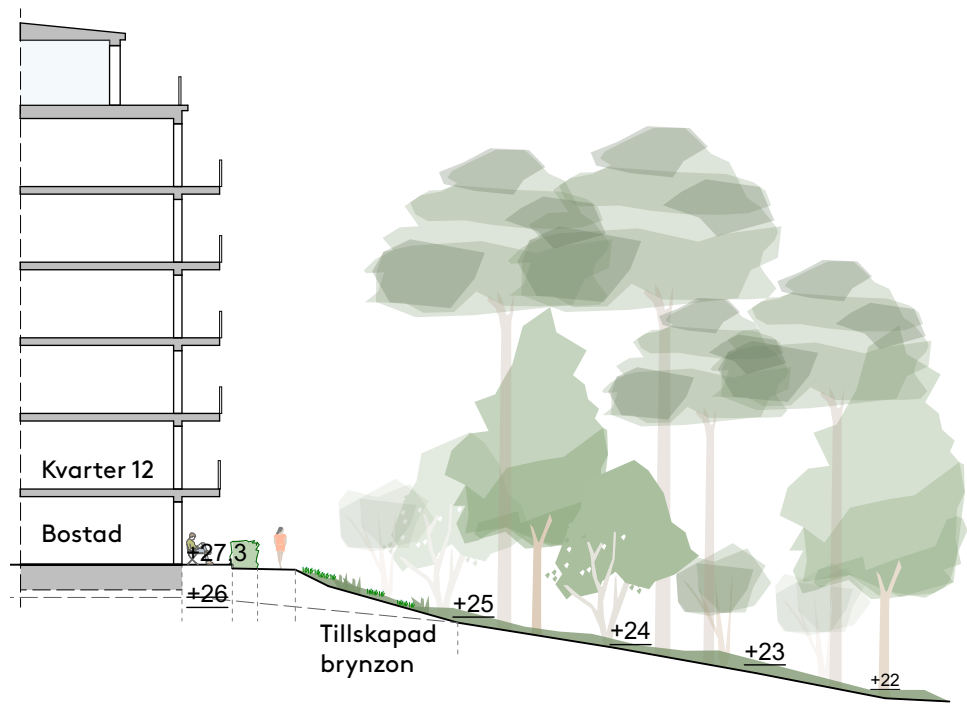


Hundpromenad på smala stigar.

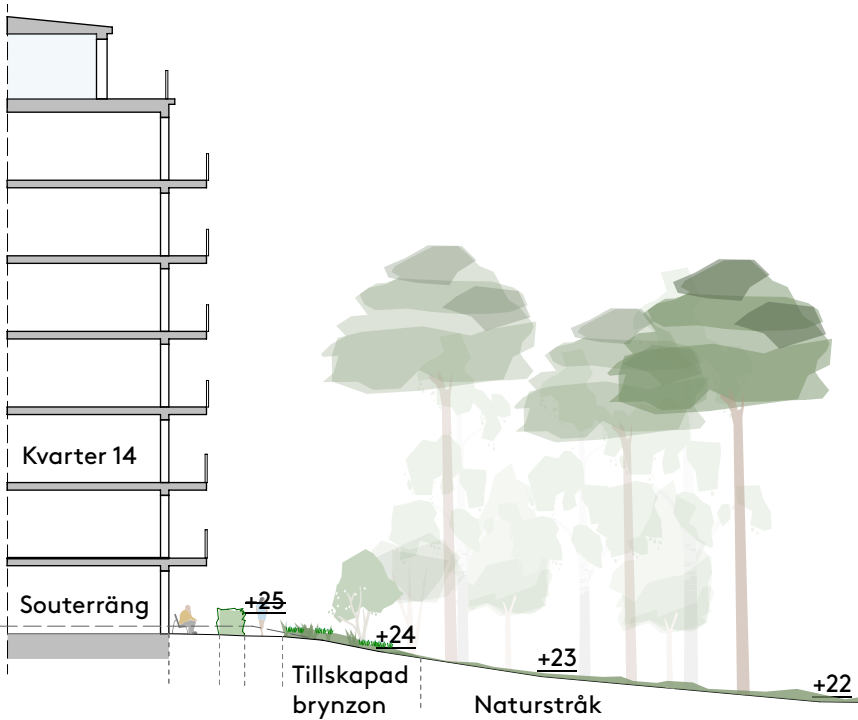
Gestaltungsprinciper bebyggelse

De kvarter som vänder sig mot naturområdet får uteplatser i bottenvåningen vilka avgränsas med häckar. Gränsen mellan kvartersmarken och naturområdet markeras tydligt genom en stig som skiljer skogsbrynet från de boendes upphöjda uteplatser. Den del av naturstråket som blir påverkat av byggnationen kan när den återställs få en tillskapad brynzon. En brynzon gynnar biologisk mångfald och kan fungera som livsmiljö för många mindre djur, fåglar och insekter.

Eftersom det är stora nivåskillnader mot naturområdet kan souterrängvåningar ordnas i hela kvarteren 11 och 14 samt i den norra delen av kvarter 12.

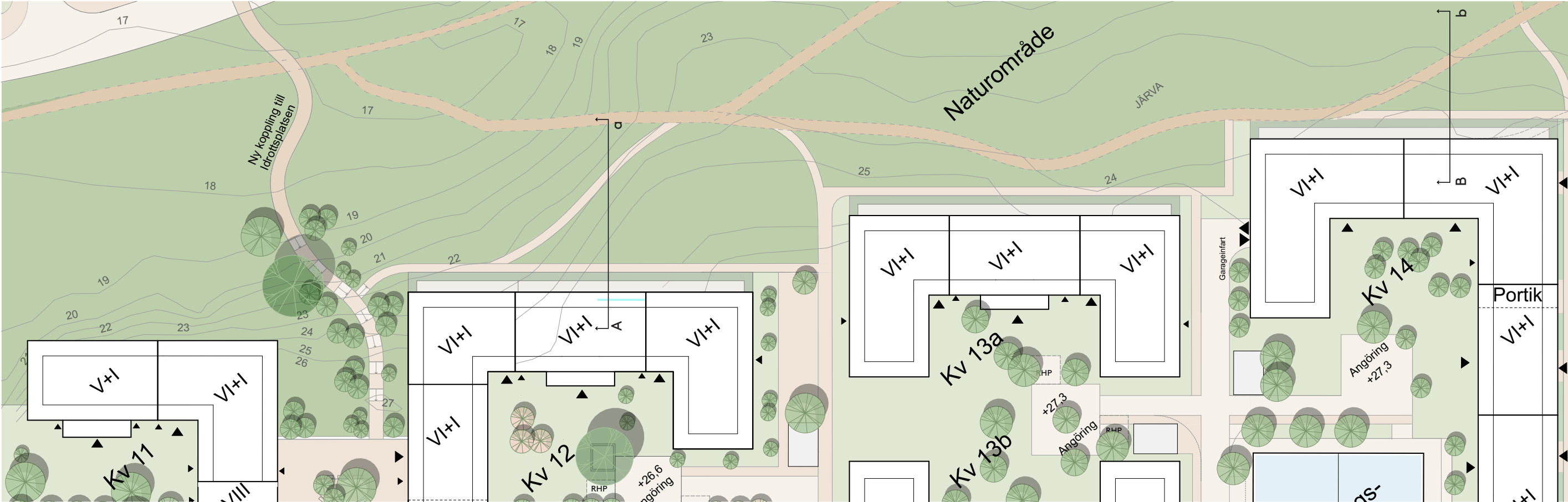


Principsektion A-a



Principsektion B-b

Skala 1:300/A3

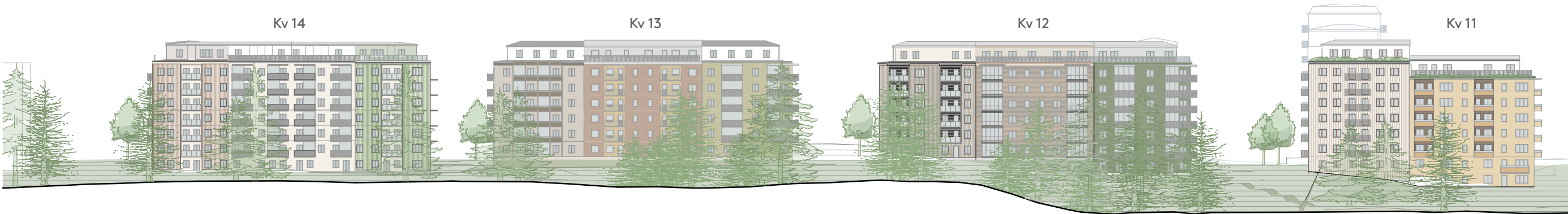
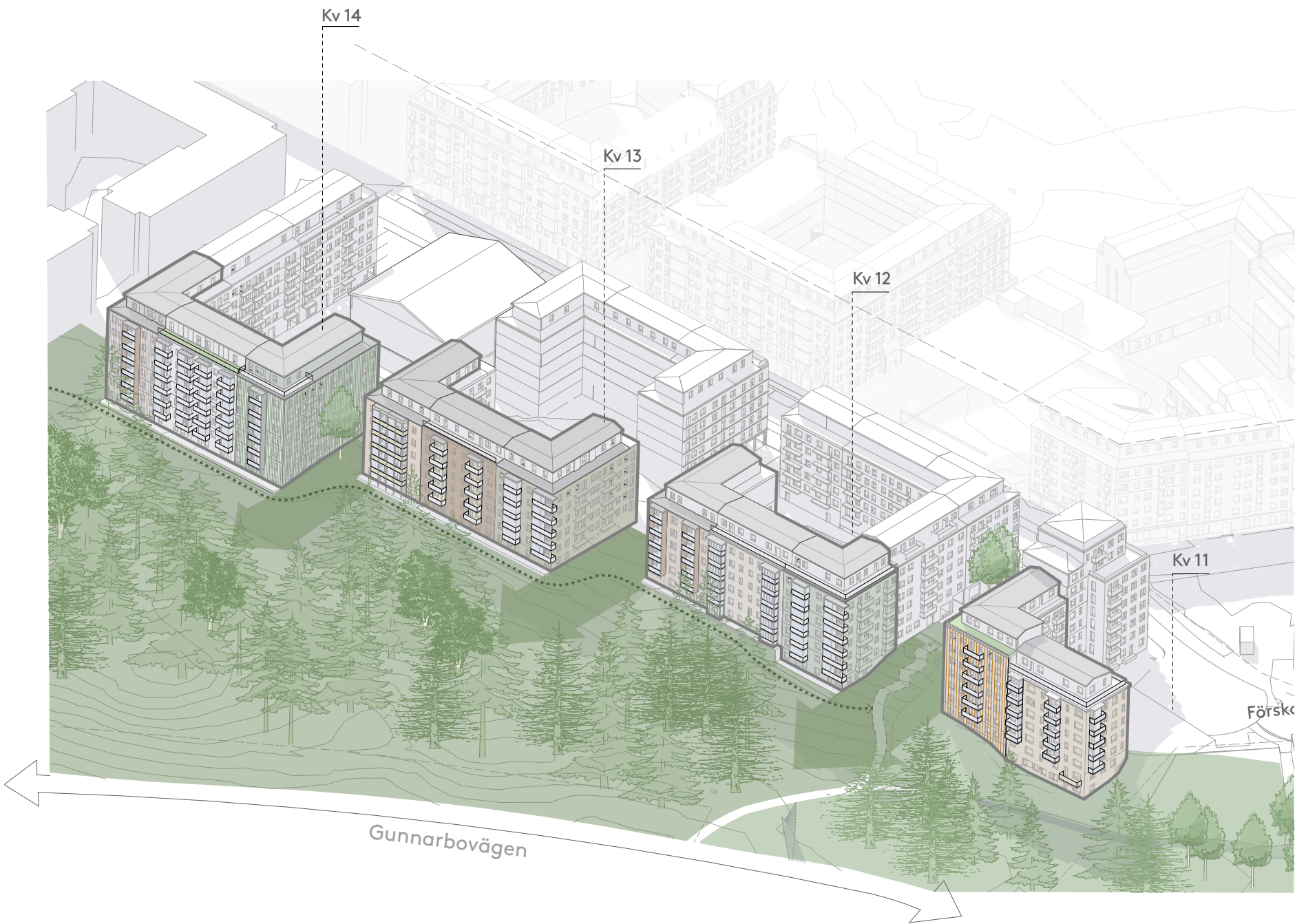
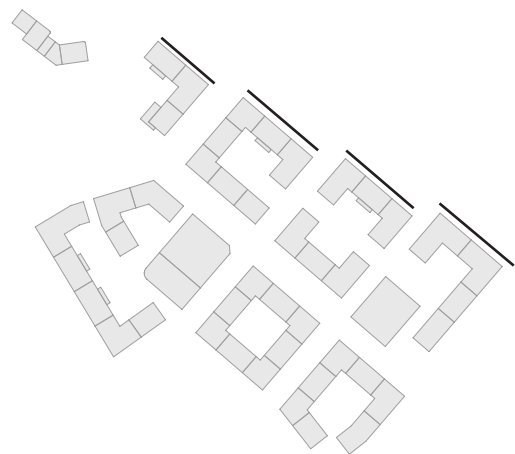


Skala 1:800/A3

Gestaltungsprinzipier bebyggelse



Gemensamma gestaltungsprinciper för kvarter med fasader som vetter mot norr och naturområdet.



Skala 1:700/A3

Gestaltungsprinciper bebyggelse

1. Fasadparti

Mot naturområdet ges en sammanhållen och lugn fasadindelning. Naturområdets topografi präglar fasadernas utformning. Husen står på backen utan markerad sockelvåning och möter marken på skilda nivåer och på olika sätt.

Val av material och kulör hålls ihop kvartersvis för att hålla samman bebyggelsen för ett enhetligt och samtonat uttryck mot norr. Fasaderna ges en tydlig vertikal indelning som samspelar med de höga tallarna och träden i naturområdet. Förslagsvis ljusa naturfärger i puts med inslag av trä i fasaderna för djup och skuggverkan som samspelar med naturen.

Inglasade balkonger med utsikt över skogen blir en stor tillgång för de boende. Fasaden aktiveras och vistelsen i naturområdet blir tryggare.

Fasader i tegel, trä och puts är lämpliga material som fond och inramning för naturområdet. Om fasader av betongelement väljs ska elementskarvar döljas och inarbetas i gestaltningen.

2. Indragen våning

Takvåningen ska följa huvudfasadens trapphusvisa indelning, och gestaltas som olika husdelar vad gäller kulör, material och volymbehandling. Väderstrecket till trots har takterrasserna alla förutsättningar att bli väldigt fina platser, högt upp i kanten av det stora naturrummet.



Exempel fasadutsnitt mot naturområdet (skala 1:200)

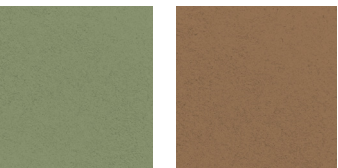
Materialpalett



Träpanel i fasad Träpanel i fasad

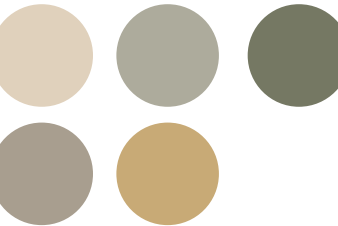


Fasadputs Fasadputs



Fasadputs Fasadputs

Kulörer



Materialen ovan är förslag som kan ersättas med återbrukade eller mer miljövänliga alternativ i ett senare skede.



Referensbild exempel på fasad i kulör som samspelar med naturen - plats för balkonger ger närhet till grönska.



Referensbild exempel på inglasade balkonger.



Referensbild exempel på träinslag vid balkonger.

Gestaltungsprinciper gårdsmiljö

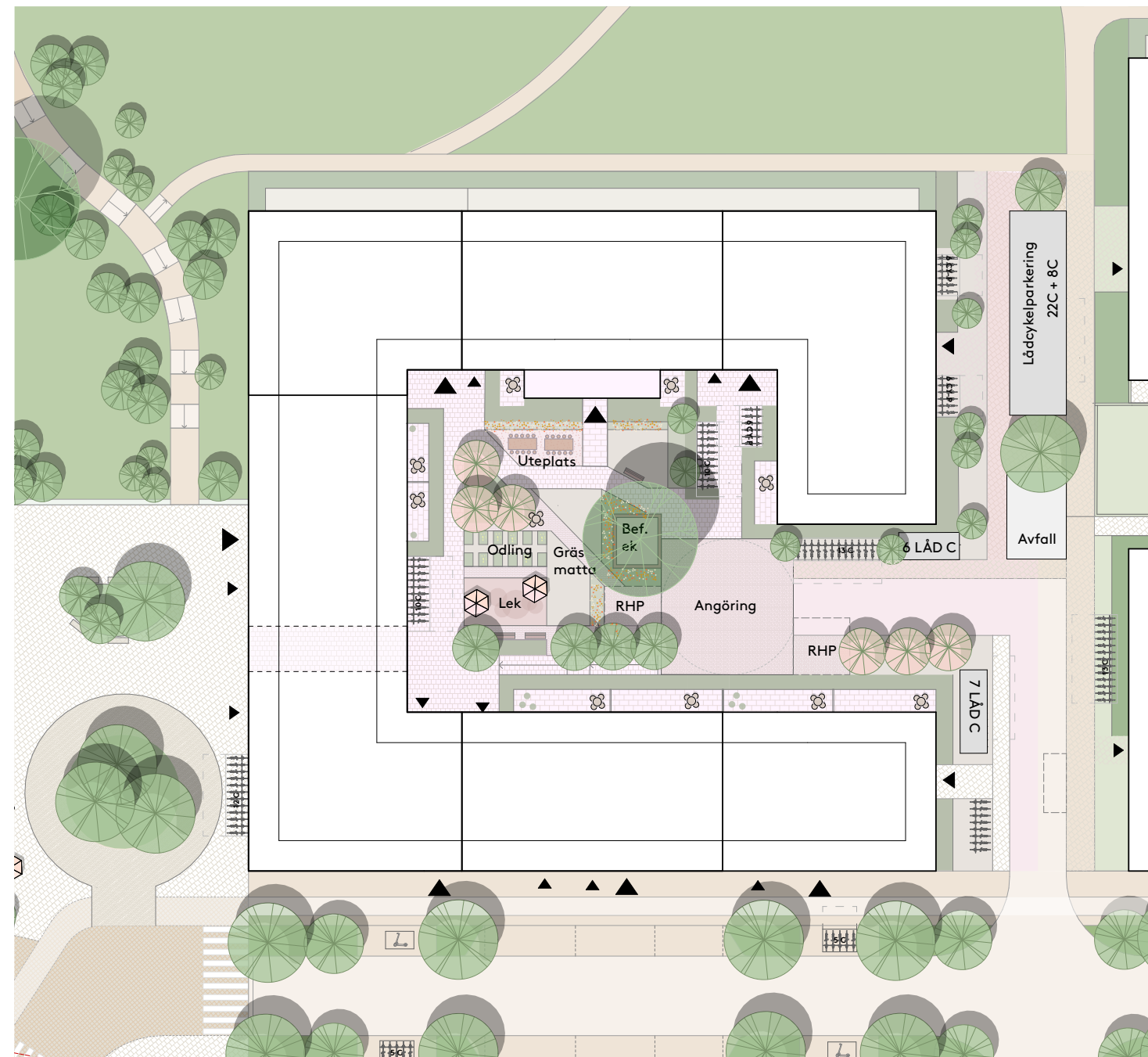
I kvartersstaden finns det två grundtyper av gårdar, de gårdar som har underbyggt garage och de som inte har det. Detta ger olika förutsättningar för bland annat vegetation, dagvattenhantering, angöring och cykelparkering.

Generellt får gårdarna funktioner så som gemensamma uteplatser, småbarnslek, odling och privata uteplatser. Alla gårdar får frodig grönska som är estetiskt tilltalande såväl som det bidrar till biologisk mångfald och dagvattenhantering. På gårdar utan garage kan med fördel större trädarter planteras vilket kan bidra till skuggning under sommarhalvåret.

De gårdar som inte har garage behöver ha vändplaner på gården för att klara angöring. Dessa ytor utformas med stor omsorg och så att de blir välintegrerade i resterande utformning. Ytor reserveras också för parkeringsplatser för rörelsehindrade.



Exempel på grönska för biologisk mångfald, odling i pallkragar på en bostadsgård, yta för småbarnslek samt gemensam uteplats med pergola.



Exempel på gårdsgestaltning, kv 12.

Skala 1:500/A3

Gestaltungsprinciper förgårdsmark

Kvarteren som vänder sig mot lokalgator har ungefär två meter förgårdsmark. Förgårdsmarken ska tillgodose entrétyr till husen, ge plats åt cykelparkeringar samt ge rum för grönytor som kan omhänderta dagvatten och ge upplevelsevärden. Gränsen mellan förgårdsmarken och allmän mark gestaltats tydligt, exempelvis genom avvikande markmaterial och upphöjda kantstenar runt planteringar. Materialen som används vid entréer ska tydliggöra entréer, vara hållbara och estetiskt tilltalande. Växtmaterialen ska vara vackra, robusta och anpassas efter gatans läge.



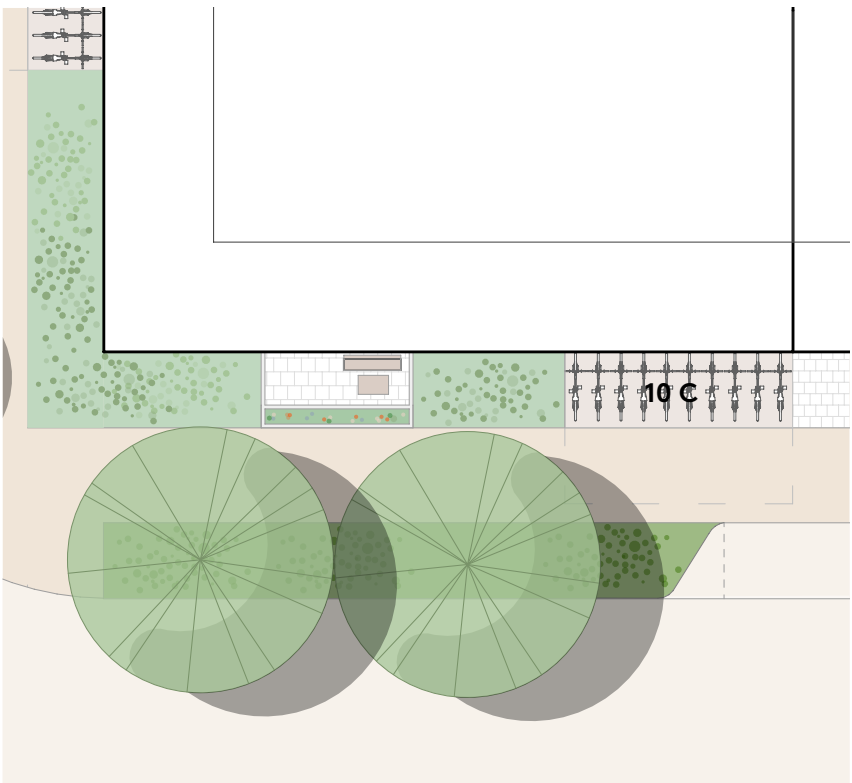
Exempel på förgårdsmark med de tre funktionerna.



Principsektion. Förgårdsmark med privat uteplats.



Principsektion. Förgårdsmark med plats för cykelparkering.



Planutsnitt. Exempel på förgårdsmark med plantering, privata uteplatser och cykelparkering längs en fasad.

Planutsnitt skala 1:100/A3



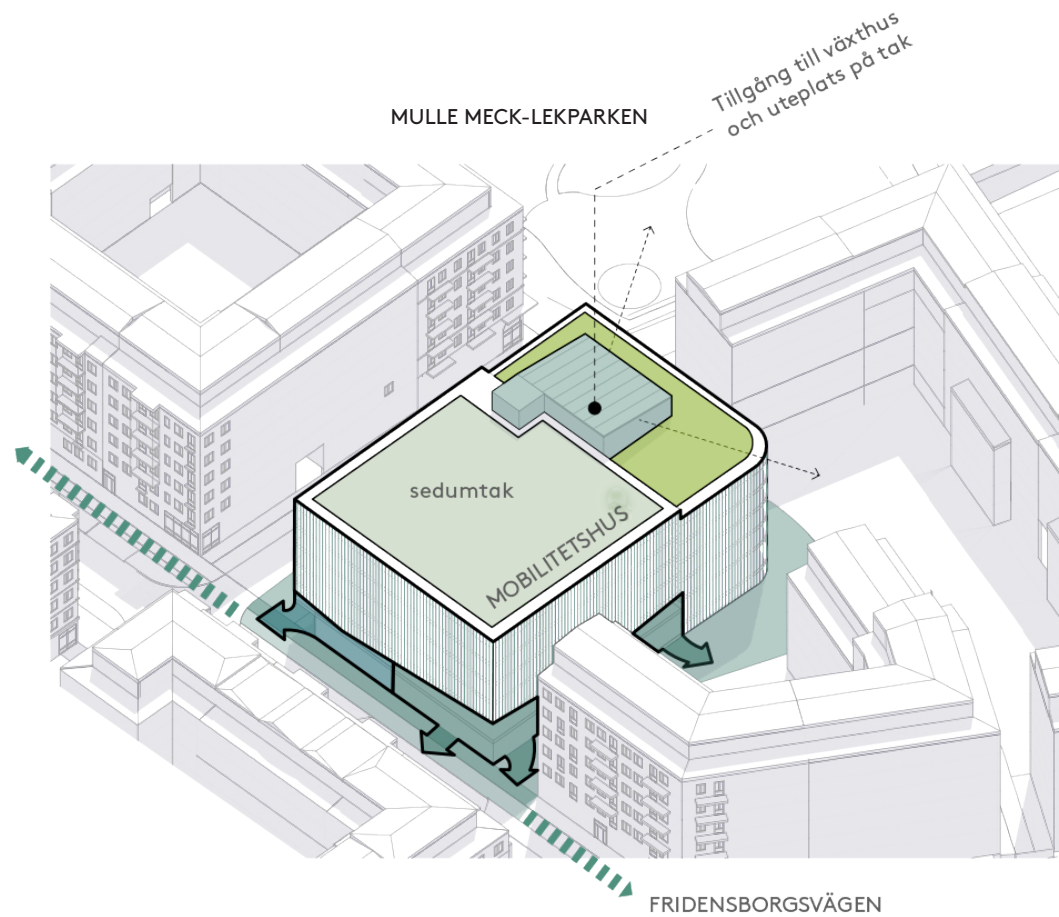
Principsektion. Förgårdsmark med plantering för fördröjning av dagvatten från stuprör.

Principsektioner skala 1:100/A3

Visionsbild – Mobilitetshus



Mobilitetshus



TJÄNSTER I MOBILITETSHUSET:

-  Cykel
-  Platskrävande cyklar
-  Cykelpool
-  Bilparkering
-  Bilpool
-  Laddplats
-  Cykelverkstad
-  Återbruk
-  Varuleverans
-  Livsmedelsbutik

Mobilitetshuset är centralt placerat vid Fridensborgsvägen i korsningen med lokalgatan som förbinder stadsdelsparken i söder med naturområdet i norr. Entrévåningen är öppen och inbjudande och lokalerna rymmer publika verksamheter som bidrar till ett aktivt, livligt gaturum. Entréerna till mobilitetsfunktioner och cykelpool samt till en livsmedelsbutik vetter mot Fridensborgsvägen. En nätstation är placerad mot lokalgatan, och i hörnet mot stadsdelsparken finns in- och utfarter till parkeringshusdelen av huset, samt en ingång för gående.

Husets entréplan är delvis öppet även mot gård -och bostadssidan. Ett torgstråk följer längs med fasaden, med en tydlig karaktär av grönska och lugn som möter bostadshusens gårdar intill. Torgstråket förses med ombonade sitttytor och blommande planteringar i planteringskärl och längs med husets fasader. Verksamheterna i mobilitetshuset med entréer och fönsterpartier aktiverar torgstråket och bidrar till att skapa en trygg miljö med överblickbarhet. Stråket ska inbjuda både till att flanera igenom och att stanna till en stund. Den södra delen av torgstråket används även för angöring för boende i kvarterets gårdshus och koppling mellan stadsdelsparken och skolan.

b) Visionsbild föregående sida:
Vy från Fridensborgsvägen



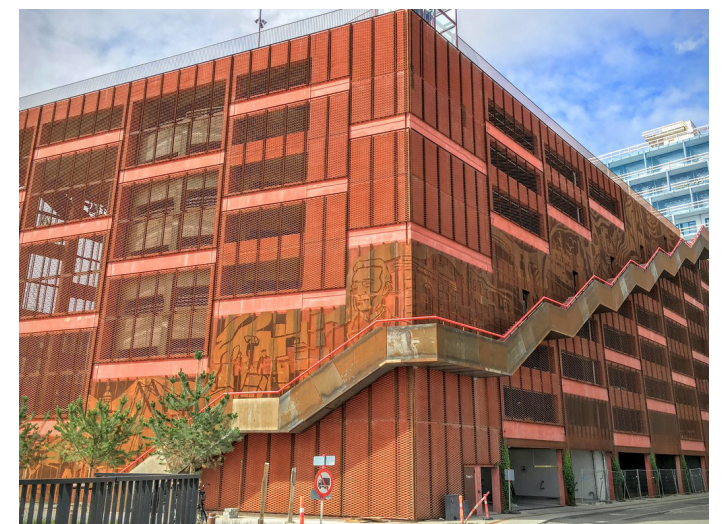
Illustrationsplan



Exempel trästomme



Träklädda fasader i P-hus Svanen, Norrköping. Ark Kai Wartiainen
Foto: Johan Nylind



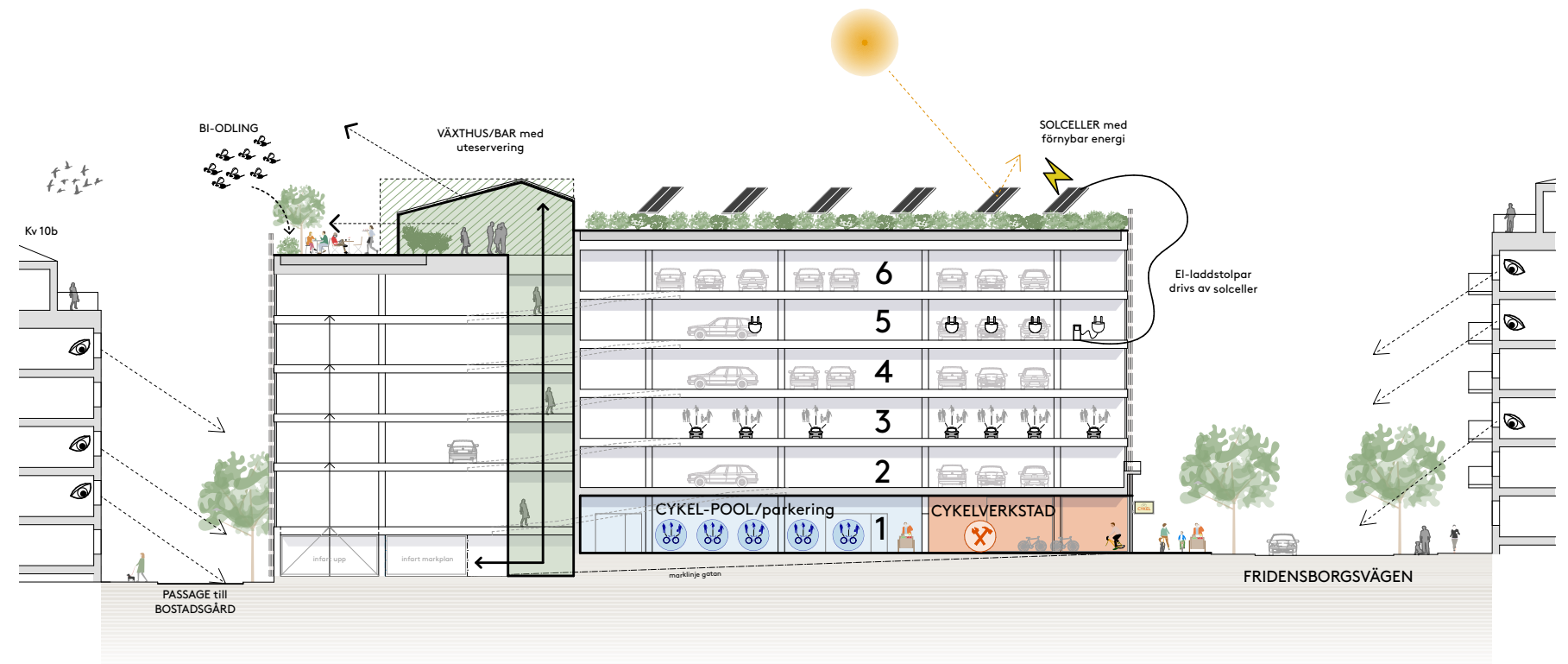
Exempel transparenta och livfulla fasader
P-hus Lüders, Nordhavn, Köpenham. Jaja Architects

Gestaltungsprinciper Mobilitetshus

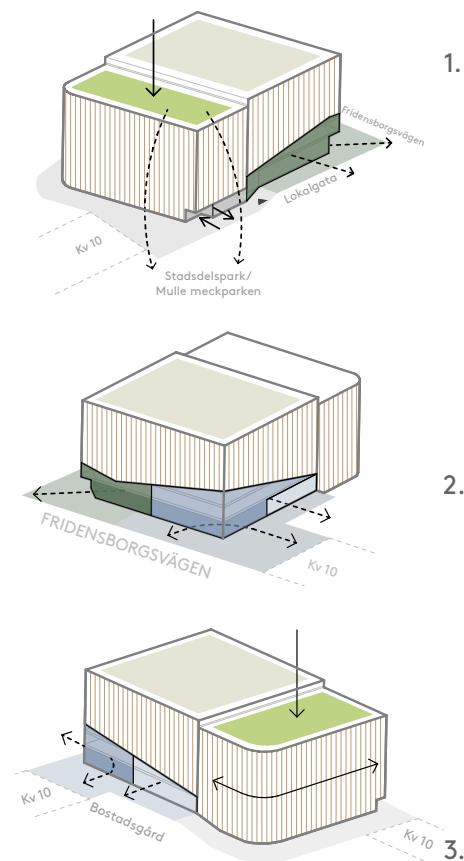
Mobilitetshusets våningsplan är uppdelade i nivåer för att följa marken och lokalgatans lutning. Ovanför husets entréplan finns parkeringshusdelen som är organiserad halvplansvis. Uppdelningen bryter ner husvolymen och speglas även i fasaderna. Den öppna entrévåningen lättar upp husets uttryck. Ovanför entréplanet får huset lätta, delvis transparenta fasader av stående träribbor och förslagsvis konstnärlig behandling. Ovanför fasadkanten ska takets växtlighet kunna anas.

Entréplanets glasade delar avgränsas på höjden mot träfasaden ovanför med en list i form av ett långsträckt böljande skärmtak, som ytterligare lättar upp husvolymen. Lokalerna får bra skyltlägen och deras inre blir väl synliga från gatan. Nätstationens betongfasad mot lokalgatan placeras bakom glaspartier lika övriga entrévåningen, men förses med färgade eller mönstrade ogenomsiktliga glas.

Mobilitetshuset avslutas uppåt med gröna tak i två nivåer, som följer halvplanstrappningen. Den större takytan på övre nivån mot Fridensborgsvägen är tänkt för ängsplantering och med plats för solcellspaneler. Den lägre takdelen vetter mot sydväst och är tänkt som en beträddbar takterrass, med ett växthus, vistelsestolar och planteringar som möjliggör för allmänheten att uppleva stadsel från ovan.



Illustrerad sektion med växthus och solceller



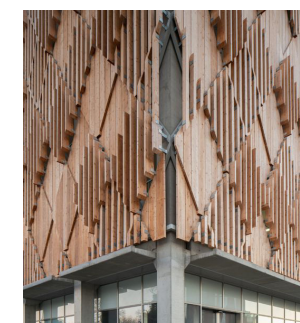
1. Fasad mot söder och Mulle Meck-parken
2. Fasad mot Fridensborgsvägen
3. Fasad mot bostadsgård



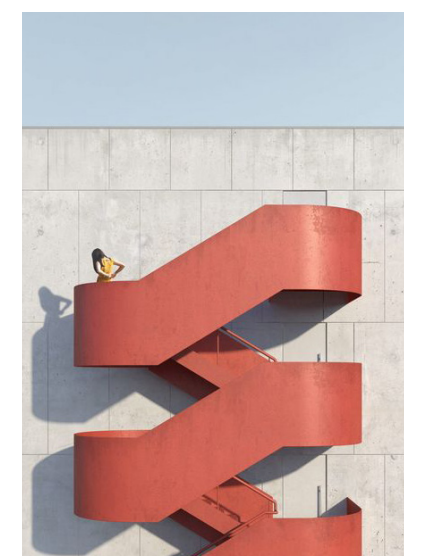
1. Juul Frost Arkitekter
(Mobilitetshus Stigsborg)



2. Urban Design (Mobilitetshus Riksby)



3. Fojab (Däcket)
4. Mabire Reich
Architects (Collège Jean
Mermoz à Nozay)



5.

1. Exempel markerad bottenvåning som löper över flera våningsplan och där parkeringshus-delen underordnas i avvikande ljusare/lättare material ovan. 2. Lätt, transparent träfasad för den övre parkeringsdelen i vertikal riktning med inslag av mönster. 3-4. Exempel reliefinverkan och mönsterutsmyckning i träfasad. 5. Utrymningstrappan kan utformas som ett uttrycksfullt tillägg i fasaden.

Aktivering av mobilitetshuset

Trygghetsaspekter och möjlighet till verksamheter på taket

Detaljplan med flexibilitet för framtiden

Mobilitetshusets våningshöjd är väl tilltagen så att våningsplanen ovan entréplanet även kan rymma annan verksamhet än bilparkering.

Höjderna i planen medger även att huset konstrueras med stomme och bjälklag av trä. En fördel med trästomme är möjligheten till flexibilitet för att möta framtida behov genom ändringar i stommen. Om exempelvis en framtida verksamhet kräver lokaler med stor rumshöjd, kan delar av bjälklaget demonteras för att skapa dubbel rumshöjd. Ett trähus kan byggas demonterbart för att flyttas någon annanstans vid behov.

Verksamheter på taket

Mobilitetshuset ska vara en levande byggnad både dag- och kvällstid, med verksamheter i gatuplanet som aktiverar gatan utanför. Planen ger också utrymme för verksamheter i en indragen takvåning, med väl tilltagen höjd för att rymma exempelvis en padelhall.

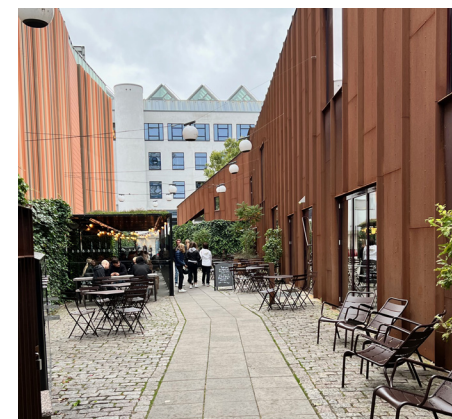
I exemplet här redovisas mobilitetshuset med halvplanslösning som följer marklutningen upp mot Fridensborgsvägen.

På det nedre taket finns ett växthus som inhyser ett café eller en bar, på det övre en padelhall.

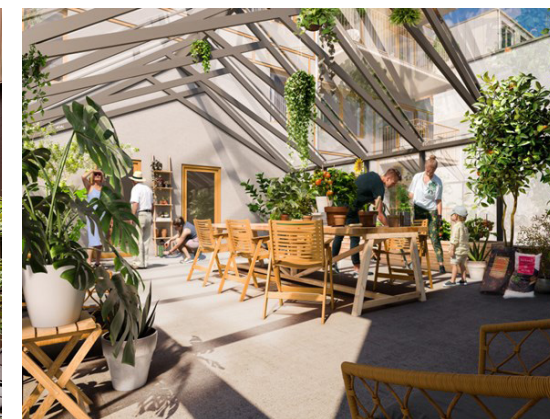
På de omgivande delarna av taket kan ordnas takterrasser eller planteringar med ängsväxter.

Aspekter på trygghet - En trygg miljö i och kring mobilitetshuset

- Orienterbarhet - Huset och dess sammanhang är lätt att överblicka.
- Bottenvåningen är planerad med glaspartier mot gatan för att vara mycket öppen och inbjudande.
- Huset omges på alla sidor av gator och bostadshus, vilket ger många ögon på platsen.
- Transparenta fasader ger möjlighet till dagsljus i huset och utblickar mot omgivningarna. Husets belysning kan bidra med ljus till gatan på natten och under mörkare årstider.
- Mobilitetshuset har högre rumshöjd än vad som är normalt i parkeringshus och garage, vilket förbättrar överblickbarheten och bidrar till ökad trygghet.
- Möjlighet finns att ordna lokaler på taket för verksamheter som kan fungera året om - t ex café/restaurang och padelhall.



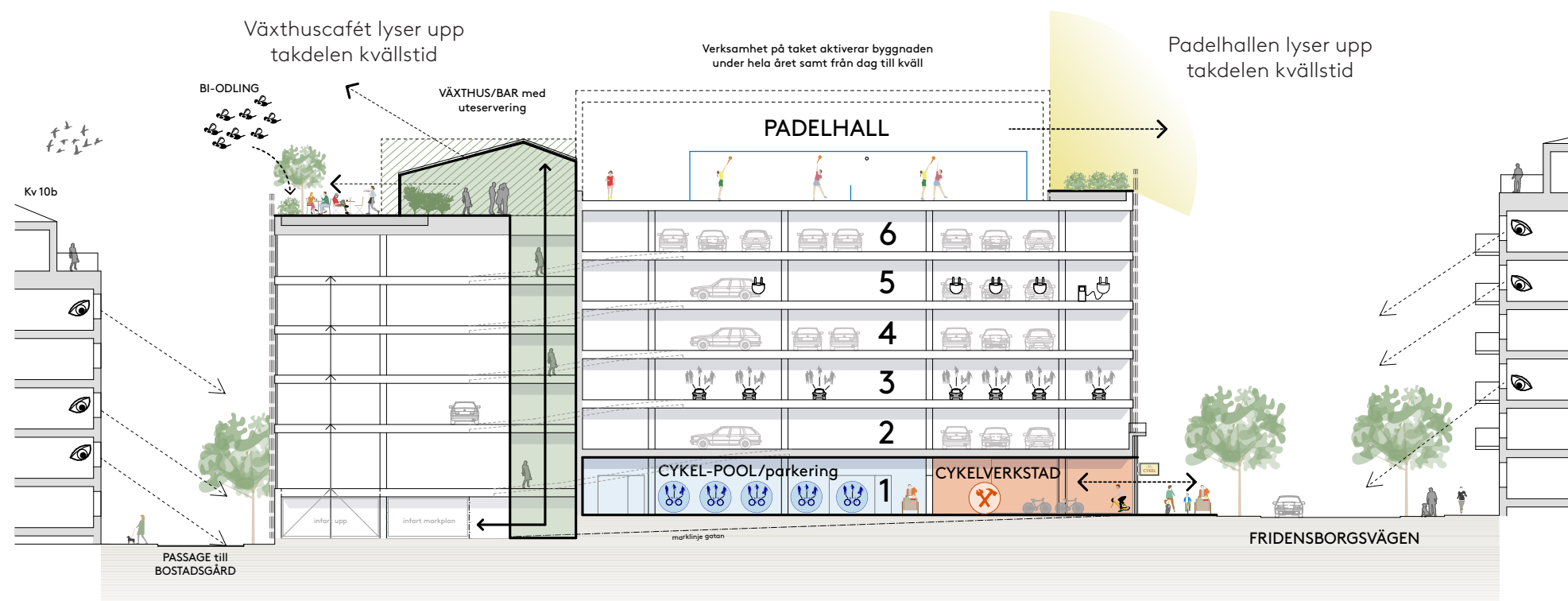
Exempel gaturum i anslutning till Mobilitetshuset mot bostadsgården.



Referensbild växthus på taket



Exempel blandad verksamhet i entréplan och öppen bottenvåning.



Illustrerad sektion med växthus och padelhall på taket

1. Bottenvåningen aktiveras genom verksamheter som cykelservice, café och cykel-pool samt en livsmedelsbutik, lokaler som alla vänder sig utåt och aktiverar omgivande gaturum för en trygg zon runt huset.

2-6. Parkeringsplanen erbjuder utöver bilparkering mobilitetsåtgärder som utökad bilpool, självförsörjande el-laddplatser, samnyttjande av p-platser samt mindre verksamhetszoner som biltvätt och service.

TAK. Blandade aktiviteter på taket för allmänheten möjliggör en aktivering i alla nivåer och hela året runt. Bland annat padellhall och växthuscafé.

Gestaltning av teknikbyggnader

Placering och utformning

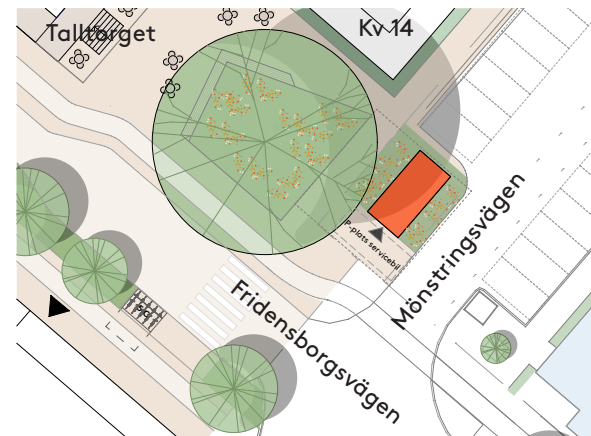
Teknikbyggnader som nätstationer och pumpstationer kommer att byggas på flera platser i planområdet. Byggnaderna ska vara lätt igenkännbara i stadsdelen, och därför enhetligt utformade med fasader enligt något av alternativen A eller B. För orientering av teknikbyggnadernas placering, se även illustrationsplanen på sid 14.



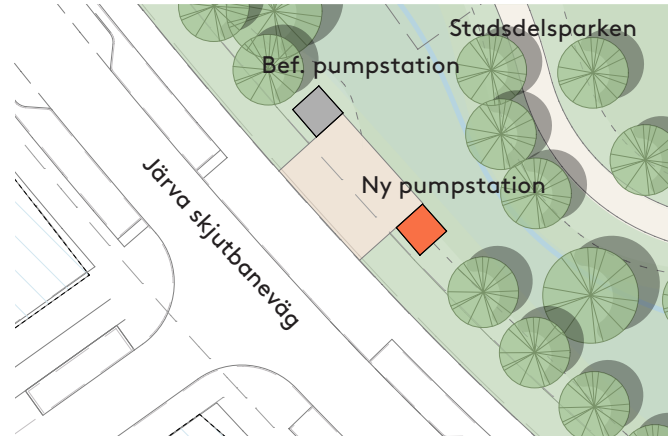
Alt A: Fasader av corten, utformning lika nätstationerna vid Torrängsgatan

Teknikbyggnaderna med fasader av corten känns igen från andra delar av Järvastaden och bidrar till att länka samman de olika delarna i området. De brunrostiga fasadytorna blir välgörande, varma inslag i hårdgjorda gatumiljöer, men cortenfasaderna passar även utmärkt i miljöer med mycket växtlighet. Taken ska ha sedum och utförs platta som på bilden, eller med låglutande valmade tak eller sadeltak. Foto: Johan Nylind.

Teknikbyggnader, placering



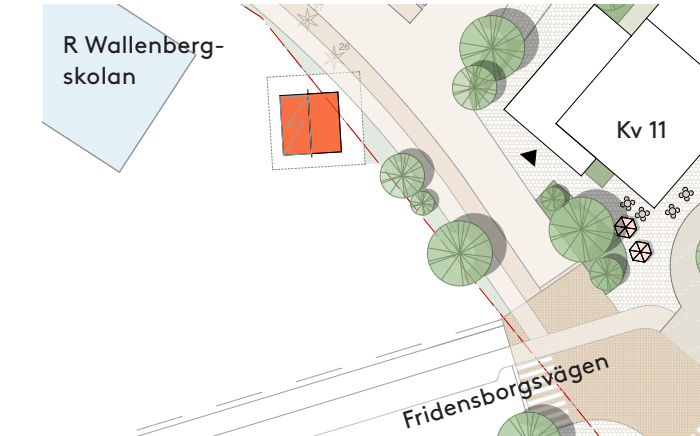
Nätstation vid Talltorget - Alt A Corten



Ny pumpstation intill befintlig vid Järva skjutbanelväg - Alt A Corten. Även bef. pumpstation (grå ruta) byggs om till utförande Corten



Nätstation i stadsdelsparken vid Kvarter 10 - Alt A Corten



Bef. nästation vid Raoul Wallenberg-skolan utökas och förses med nya fasader - Alt B Ribbverk med träreglar

Tak med växtlighet på alla teknikbyggnader

Teknikbyggnaderna ska ha sedumtak eller någon annan typ av växtlighet. Sedumtaken blir välgörande inslag av grönska i gatumiljöerna, synliga både från gatunivå och ovanifrån lägenheterna för de boende.



Alt B: Målade fasader med ribbverk av träreglar, och låglutande sadeltak med sedum

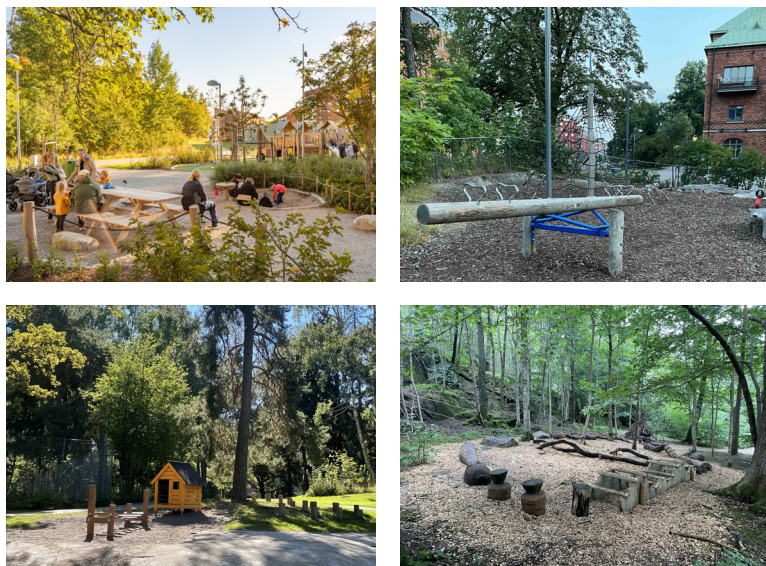
Nätstationens fasader förses med ribbverk av träreglar, fasader och reglar målas i samma kulör. Byggnaden förses med ett låglutande sadeltak med sedum. Ribbverken ska följa med upp i gavelnocken. Med en skogs- eller mossgrön eller faluröd kulör kan huset förmedla mötet mellan bebyggelse och naturområde, men passar även fint i gränsen mellan park och gata eller vid en bostadsgård. Förlagan ovan, nätstationer vid Lidingöbanan, arkitekter Jonas Bohlin och Dinell Johansson. Foto: Andreas Lebisch.

Förskola och gård

Förskolan planeras i soutterräng i en skogsslänt vänd mot naturområdet och Grankällan. Byggnaden är vinklad för att möta kvarteretsstaden i söder och för att skapa ett rum för förskolegården mot skogen i nordost. Angöring och entréer via vändplanen intill kv 11. Sekundära entrélägen anordnas via gårdssidan med anslutning till befintligt gc-stråk.

Gården är uppdelad i en trygg zon närmast byggnaden med småbarnslek och sandlåda, en aktiv zon med lekturstning för de lite äldre barnen och en vild zon som gränsar till naturområdet. Topografin utnyttjas för att skapa en spännande gård i olika nivåer och med slänter som vintertid kan nyttjas för pulkaåkning. Ett skogstema föreslås på gården med äventyrslingor, kojor och upptäcktsfärder och utanför kan skogen användas för pedagogiska syften.

Delar av vändytan och angöringen utanför förskolan kan samnyttjas för lek och andra aktiviteter på helger och kvällstid då gatan inte trafikeras av biltrafik.



Exempel på samlingsplats och sandlådelek i den trygga zonen samt lekturstning, lekhus och naturlek i den aktiva och vilda zonen.



Illustrationsplan. Skala 1:700/A3

5. Småhusbebyggelsen - fortsättning av Dp Grankällan m.fl

Illustrationsplan



Illustrationsplan. Skala 1:1000/A3

Gestaltungsprinciper

Rad- och kedjehusen

För tillkommande småhusbebyggelse i form av radhuslängor och kedjehus bör gestaltningen följa det formspråk och uttryck som intilliggande radhus och kedjehus har i Grankällan idag. Enhetligt för hela radhusområdet i Grankällan är enkla träfasader i ljusa, gråa kulörer med kontrastmarkerade fönsterkarmar i bland annat gul/orange-nyans. Inom området förekommer även bebyggelse med inslag av tegel.

Vad gäller rad-och kedjehusens utemiljö föreslås den utformas med plats för parkering på tomten mot gatan. Här ryms även en uteplats, cyklar, planteringsytor, en spalje runt sopkärnen och förråd för radhusen. Husens baksidor görs gröna med avskiljande häckar, planteringar och gräsmattor. Byggnaderna är placerade så att tomtytan är större i väster för att optimera solläge och ljudbild. Där det krävs utifrån topografin skiljer en låg stödmur radhusen mot det allmänna. Kedjehusen längs i söder möter de redan byggda radhusen med en gångväg och en planteringsyta med ett dike dit dagvatten kan ledas.

Mellan längorna finns två gemensamma parkytor för områdets boende med lek och umgängesytor för alla åldrar. Genom dessa fortsätter gångvägen från den tidigare etappen vidare mot naturreservatet och idrottsplatsen.

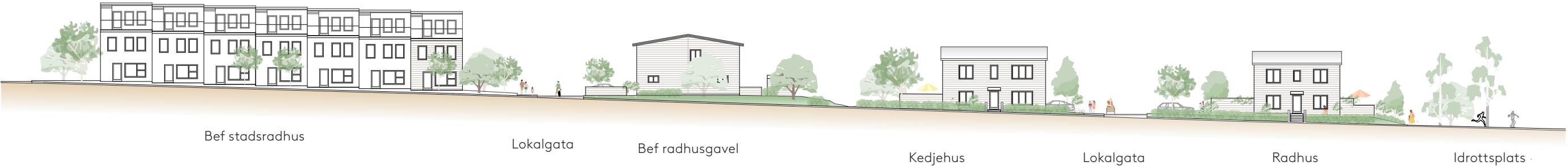
Rad- och kedjehusen som avslutar längorna mot Gunnarbovägen ska utformas med huvudfasad och entréer mot vägen.



Exempel från de byggda radhusen i Grankällan som visar husens gestaltning och en princip för utformning av framsidorna med parkering, plantering med träd och skärmar mellan uteplatserna. Bilden till höger visar en park mellan längorna med en gångväg som denna etapp kommer kopplas samman med. Foto: Johan Nylind



Exempel från de byggda kedjehusen i Grankällan med träfasader och kontrastmarkerade fönsterkarmar. Bilderna visar även principen för utformningen av framsidorna samt hur baksidorna avgränsas med planteringar och häckar mot det allmänna.

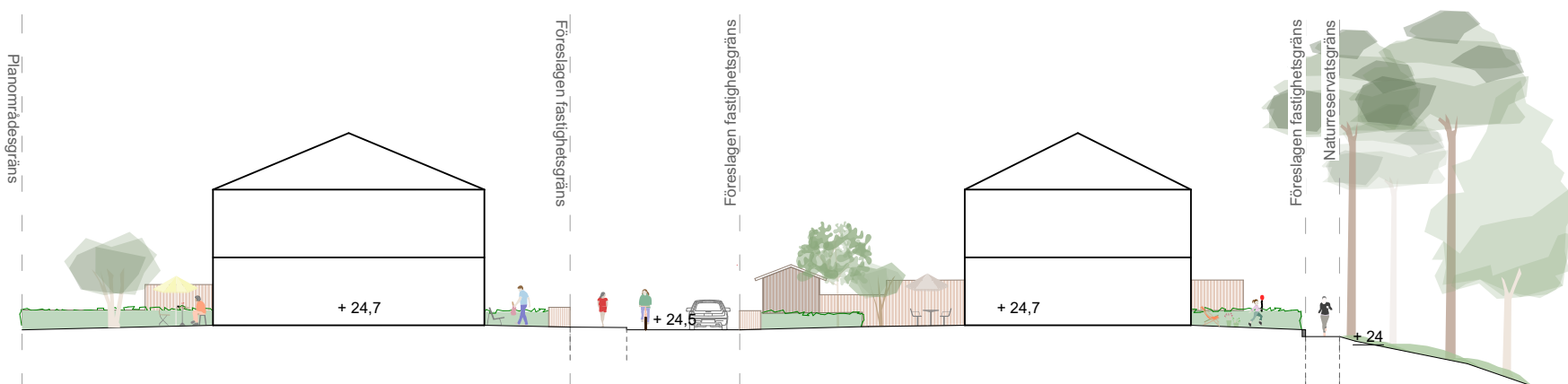


Vy / gatusektion Gunnarbovägen 1:500 /A3

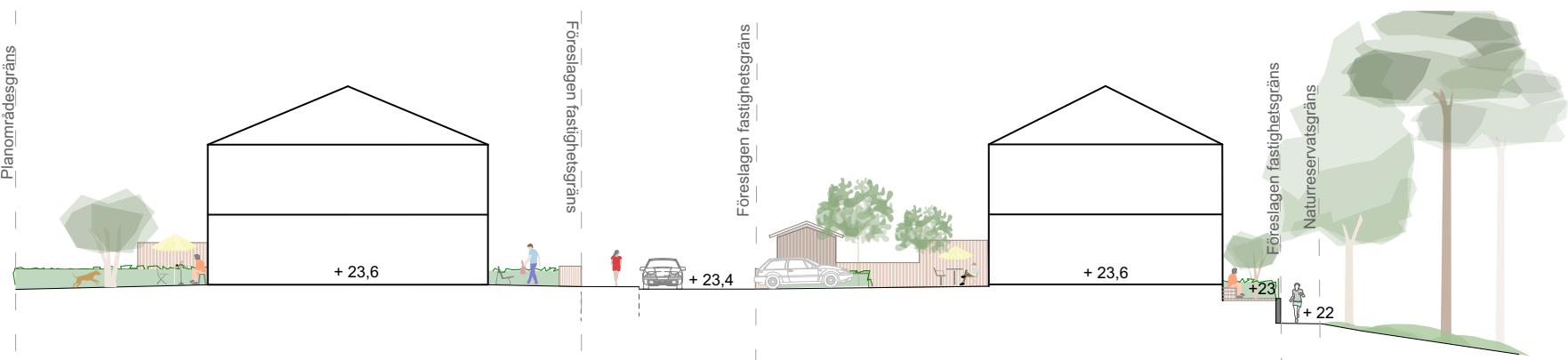
Radhusens möte med naturreservatet

I den nordöstra delen ligger radhusen nära naturreservatets gräns. En stig anläggs längs reservatsgränsen för att tydliggöra gränsen.

Området har stora höjdskillnader, men en del av det högsta partiet är utfyllnadsmassor som ska tas bort när kraftledning- en försvinner. Radhusen och dess tomter anpassas i höjd för att möta skogen på ett bra sätt. Det kan exempelvis innebära att vissa hus byggs i souterräng samt att trädgårdar på baksidan släntas eller avslutas med en mur.



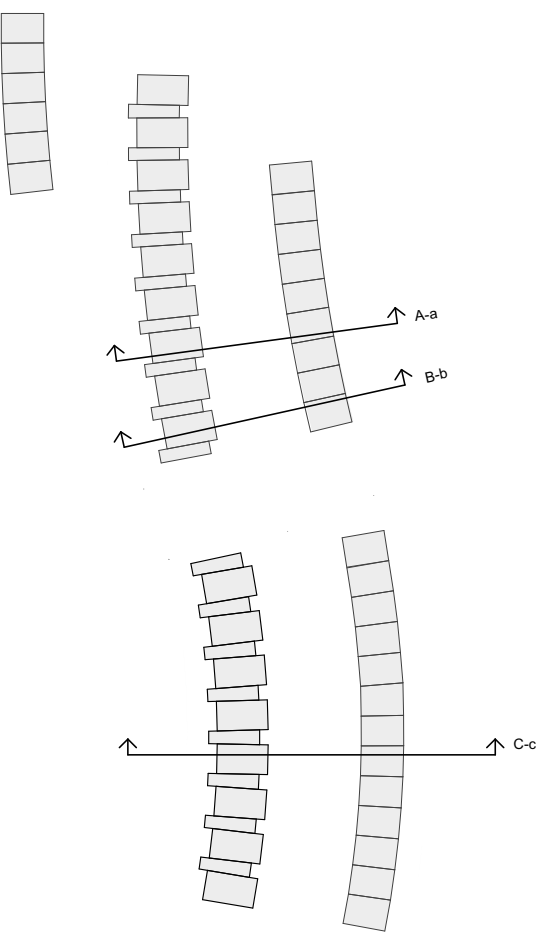
Sektion A-a, 1:300/A3



Sektion B-b, 1:300/A3



Sektion C-c, 1:300/A3



Orienteringsfigur sektioner

6. Solstudier

Vårdagjämning, (20:e mars)



KI: 09.00



KI: 12.00



KI: 15.00



KI: 18.00

Solstudier

Maj, (20:e)



KI: 09.00



KI: 12.00



KI: 15.00



KI: 18.00

Solstudier

Midsommar, (24:e juni)



KI: 09.00



KI: 12.00



KI: 15.00



KI: 18.00

Solstudier

September, (20:e)



KI: 09.00



KI: 12.00



KI: 15.00



KI: 18.00

